

Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Τμήμα Πληροφορικής
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Προηγμένα Συστήματα Πληροφορικής»

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Τίτλος Διατριβής	Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων Company basic prerequisites, obligations and rights on privacy issues in mobile phone applications
Όνοματεπώνυμο Φοιτητή	Δημήτριος Κουμιανάκης
Πατρώνυμο	Ζαχαρίας
Αριθμός Μητρώου	ΜΠΣΠ16014
Επιβλέπων	Παναγιώτης Κοτζανικολάου, Επίκουρος Καθηγητής

Ημερομηνία παράδοσης **Ιούνιος 2018**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

(υπογραφή)

(υπογραφή)

(υπογραφή)

Όνομα Επώνυμο
Βαθμίδα

Όνομα Επώνυμο
Βαθμίδα

Όνομα Επώνυμο
Βαθμίδα

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ την οικογένεια και τους φίλους μου που με στήριξαν όλα αυτά τα χρόνια των σπουδών μου.

Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω έναν πολύ σημαντικό άνθρωπο για μένα, για την ψυχολογική υποστήριξη, τη βοήθεια και την κατανόηση που έδειξε στους προβληματισμούς και στις δυσκολίες που αντιμετώπισα κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού αυτού.

*αφιερωμένη η μεταπτυχιακή μου διατριβή
στο “μικρό μου λεμονάκι”*

Περίληψη

Στην παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή γίνεται σαφής καθορισμός των υποχρεώσεων που έχουν οι διαχειριστές περιεχομένου των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης. Εξετάζουμε επίσης το νομικό πλαίσιο που αφορά τους διαχειριστές αλλά και τις περιπτώσεις που έχουν ή όχι ευθύνη για περιεχόμενο που κυκλοφορεί στις εφαρμογές αυτές.

Επιπλέον, αναλύεται ο ρόλος του χρήστη καθώς και ποια είναι τα δικαιώματα του ως μέλος της εκάστοτε διαδικτυακής κοινότητας στην οποία έχει δημιουργήσει προφίλ. Γίνεται μια αναλυτική περιγραφή από τα σημαντικότερα σημεία των όρων χρήσης των τριών πιο δημοφιλών εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης, όπου ο χρήστης κατά τη δημιουργία του προφίλ συμφωνεί και πορεύεται με τους όρους αυτούς κατά την χρήση και την περιήγησή του στην εφαρμογή.

Τέλος, η διατριβή καταλήγει με την μελέτη της περίπτωσης της ιδιωτικότητας στο facebook με βάση το ελληνικό δίκαιο, το αμερικανικό δίκαιο αλλά και το δίκαιο της ευρωπαϊκής ένωσης.

Abstract

In this dissertation, the obligations of social networking app content managers are clearly determined. Moreover, the legal framework related to content managers is explored, as well as the cases in which they bear or not bear responsibility for the content found in these apps.

The user's role is analysed, along with his/her rights as a member of each individual web community where he/she has created a profile. A detailed analysis of the major points of the terms of use of the three most popular social networking apps is sought, since the user agrees to and abides by these terms when using and navigating through the application following the creation of a profile.

Finally, the dissertation concludes with a case study on facebook privacy in accordance with the Greek law, the US law and the EU law.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	6
1.1 Σκοπός της Διατριβής	6
1.2.Δομή της Διατριβής	7
2. Πληροφοριακή Ιδιωτικότητα (information privacy)	8
2.1. Εμπορευματοποίηση της πληροφορίας (commercialisation of data)	8
2.2. Ιδιωτικότητα και απόρρητο	9
2.3. Ορισμός social media	10
2.4. Αναφορές στον Γενικό Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων (ΓΚΠΔ)	11
3. Ανάλυση νομοθεσίας σχετικά με θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων	17
3.1. Απουσία Γενικής Υποχρέωσης Ελέγχου & Αφαίρεση Φιλοξενούμενου Περιεχομένου με Διοικητική / Δικαστική Απόφαση	17
3.2. Νομική Ευθύνη Διαχειριστών Ιστοσελίδων για τη Φιλοξενία Παράνομου Περιεχομένου	18
3.3. Νομική ευθύνη των ιδιοκτητών εφαρμογών για κινητές συσκευές (mobile applications)	19
3.4. Παρακολούθηση περιεχομένου	19
3.5. Δικαιώματα και Νομική ευθύνη χρηστών	20
3.6. Εφαρμοστικότητα των οδηγιών της ΕΚ	21
3.7.Υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης	22
3.8. Ελληνική νομοθεσία	25
3.9. Διεθνής νομοθεσία	27
3.10. Ανάλυση για την προστασία δεδομένων πολιτών της Ε.Ε. σε εφαρμογές που λειτουργούν εκτός Ε.Ε.	28
4. Όροι χρήσης social media	31
4.1. Instagram	33
4.2. Twitter	34
4.3. Facebook	35
5. Μελέτη περίπτωσης: Προστασία της ιδιωτικότητας στο Facebook	42
5.1. Αμερικάνικο δίκαιο	42
5.2. Ελληνικό δίκαιο	43
5.3. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης	44
6. Συμπεράσματα	46
7. Αναφορές	49
8. Παραπομπές	51

1. Εισαγωγή

Η τεχνολογική ανάπτυξη αποτελεί το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό της σύγχρονης εποχής. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα εμφανίστηκε ένα νέο φαινόμενο, που έχει διχάσει την κοινή γνώμη και τους επιστήμονες, μέρος των οποίων στέκεται θετικά απέναντί του, ενώ ένα άλλο μέρος το δαιμονοποιεί. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για τις εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης (social network apps), οι οποίες έχουν προκαλέσει ποικίλες αντιδράσεις στην κοινότητα του Διαδικτύου.

Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας των ανθρώπων γενικά, αλλά και των Ελλήνων συγκεκριμένα. Είναι σίγουρα μια τεχνολογική επανάσταση με αναρίθμητα οφέλη και πλεονεκτήματα. Ωστόσο, είναι πολύ λεπτή η θέση των διαχειριστών περιεχομένου ως προς τις υποχρεώσεις που έχουν απέναντι στον ραγδαίως αυξανόμενο αριθμό δημοσιευμάτων των χρηστών των εφαρμογών αυτών.

Η δυνατότητα του οποιουδήποτε χρήστη να αναρτά και να καθιστά προσβάσιμο μέσω ιστοτόπων το περιεχόμενο της επιλογής του έχει διευκολύνει όχι μόνο τις κοινωνικά ωφέλιμες αλλά και τις κοινωνικά επιζήμιες χρήσεις του διαδικτύου. Σε τέτοιες περιπτώσεις κατάχρησης το δημόσιο συμφέρον της ελεύθερης ροής της πληροφορίας έρχεται σε σύγκρουση με την αναγκαιότητα καταπολέμησης του ηλεκτρονικού εγκλήματος και προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων από τις αντικοινωνικές χρήσεις του διαδικτύου. Λόγω της νευραλγικής τους θέσης ως μεσαζόντων του διαδικτύου και παρόχων των σχετικών υπηρεσιών, στις οποίες στηρίζεται ο παγκόσμιος ιστός, οι διαχειριστές ιστοτόπων αποτελούν τελικά τους φορείς, επί των οποίων λαμβάνει χώρα η δικαιοπολιτική άρση της σύγκρουσης ανάμεσα στους παραπάνω σκοπούς δημοσίου συμφέροντος. Στα πλαίσια αυτά η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προβεί σε μία εξισορρόπηση ανάμεσα στους παραπάνω αντιτιθέμενους σκοπούς, αναγνωρίζοντας ήδη από το 2000 ένα ιδιότυπο καθεστώς νομικής ασυλίας για τους διαχειριστές ιστοτόπων σε σχέση με περιεχόμενο τρίτων, το οποίο φιλοξενούν. Η ασυλία αυτή δεν είναι απόλυτη αλλά υπό όρους υποχωρεί, θεμελιώνοντας για τους διαχειριστές ιστοτόπων υποχρεώσεις αλλά, ενίοτε, και νομικές ευθύνες.

1.1 Σκοπός της Διατριβής

Ο σκοπός της παρούσας διατριβής είναι να αναλύσουμε και να κατανοήσουμε τα διάφορα ζητήματα που έχουν δημιουργηθεί από τις εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης ανάμεσα στους χρήστες που δημοσιεύουν περιεχόμενο και στους παρόχους/διαχειριστές περιεχομένου των εφαρμογών αυτών. Θα εξετάσουμε τη νομοθεσία που υπάρχει γύρω από το ζήτημα αυτό και θα αναφερθούμε συγκεκριμένα στις υποχρεώσεις και στα δικαιώματα των χρηστών αλλά και των παρόχων.

Ειδικότερα, ένας από τους στόχους της εργασίας είναι η σύγκριση των κανονισμών για την προστασία των δικαιωμάτων των χρηστών των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε διάφορες χώρες. Για παράδειγμα, στο αμερικανικό δίκαιο αρκετά συχνά υπάρχει η αμφιβολία αν επαρκούν οι νόμοι και οι κανονισμοί ώστε τα δικαιώματα των χρηστών να είναι προστατευμένα. Επιπλέον, αναμφίβολο είναι σε τι βαθμό ο Αμερικανός δικαστής θα αναγνωρίζει τα αντίστοιχα δικαιώματα

του χρήστη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Τελείως αντιδιαμετρικά, στο ελληνικό δίκαιο η πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα των χρηστών αποτελεί διάπραξη εγκλήματος και η έρευνα διενεργείται υπό τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Τέλος στο επίπεδο του ευρωπαϊκού δικαίου η εφαρμογή των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων ποικίλει ανάλογα με την ευρωπαϊκή χώρα και το πως έχουν ενταχθεί οι ευρωπαϊκές οδηγίες στους εγχώριους νόμους.

1.2.Δομή της Διατριβής

Στην συγκεκριμένη υποενότητα θα γίνει μια σύντομη παρουσίαση των κεφαλαίων που θα ακολουθήσουν, προκειμένου ο αναγνώστης να γνωρίζει εν συντομία το θέμα με το οποίο σχετίζεται κάθε κεφάλαιο.

Πιο συγκεκριμένα στο δεύτερο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με την εμπορευματοποίηση της πληροφορίας, θα γνωρίσουμε τις έννοιες της ιδιωτικότητας και της εμπιστευτικότητας αλλά και τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Όσο αφορά το τρίτο κεφάλαιο θα δούμε αναλυτικά τη νομοθεσία, τις υποχρεώσεις, τη νομική ευθύνη των παροχών εφαρμογών κινητών τηλεφώνων καθώς και τα δικαιώματα αλλά και τις υποχρεώσεις που έχουν οι χρήστες των εφαρμογών αυτών. Έπειτα στο τέταρτο κεφάλαιο εξετάζουμε τα κύρια σημεία από τους όρους χρήσης τριών δημοφιλών εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης και σε συνέχεια του κεφαλαίου αυτού, στο κεφάλαιο 5 γίνεται αναφορά για την προστασία της ιδιωτικότητας στο facebook.

Τέλος υπάρχουν κάποια συμπεράσματα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και θα αναφερθούμε στο που αποσκοπεί ο νέος Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

2. Πληροφοριακή Ιδιωτικότητα (information privacy)

Η προστασία των προσωπικών πληροφοριών αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Το γεγονός ότι περνάμε στην Εποχή της Πληροφορίας, δηλαδή στην ελεύθερη διακίνηση της πληροφορίας, κάνει επιτακτική την ανάγκη για προάσπιση της πληροφοριακής ιδιωτικότητας.

Η πληροφοριακή ιδιωτικότητα αυτή τη στιγμή διάγει περίοδο κρίσης και αμφισβήτησης. Αυτό οφείλεται σε πολλούς λόγους: στο νομικό πολιτισμό μιας χώρας, στις αντιλήψεις, που κυριαρχούν ανάμεσα στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, στις πολιτικές και οικονομικές επιδιώξεις μιας χώρας, στην εκπλήρωση άλλων δικαιωμάτων, στόχων και επιδιώξεων, αλλά κυρίως στην πολιτική και οικονομική πραγματικότητα.

Η τεχνολογία αναπτύσσει μια ιδιαίτερη σχέση με το κράτος, καθώς επιφέρει αλλαγές και εξελίξεις. Καλείται λοιπόν το κράτος να παίξει ένα νέο ρόλο και να προχωρήσει στην αναδιάρθρωση της κοινωνίας σε κάθε της πτυχή.

2.1. Εμπορευματοποίηση της πληροφορίας (commercialisation of data)

Η ελεύθερη διακίνηση της πληροφορίας οδήγησε από την έντονη κοινωνικοποίηση του ανθρώπου και την ελευθερία του λόγου σε άλλους δρόμους, αυτών των οικονομικών απολαβών και της οικονομικής εκμετάλλευσης. Η τεχνολογική ανάπτυξη συνέβαλε στην δημιουργία μιας υποδομής δικτύων κατάλληλη για εύκολη συλλογή και χρήση πληροφοριών και παράλληλα οικονομικά προσιτή.

Από την πλευρά των καταναλωτών / χρηστών, δίνουν καθημερινά τα στοιχεία τους είτε εν γνώσει τους είτε και ασυνείδητα.

Στην πρώτη περίπτωση συγκαταλέγονται οι χρήστες, οι οποίοι θέλουν να αγοράσουν μέσω διαδικτύου. Οι “*online αγορές*” όμως δεν διασφαλίζουν πάντα σε επαρκή βαθμό τα προσωπικά δεδομένα των καταναλωτών. Πολλές φορές οι χρήστες θέλουν να στείλουν δωρεάν ευχετήριες κάρτες, κ.α. Με τον τρόπο όμως αυτό δίνουν τα στοιχεία τους.

Στην άλλη περίπτωση ανήκουν οι χρήστες, οι οποίοι καθημερινά προκειμένου να αποκτήσουν το δικό τους προφίλ σε μια κοινωνική ιστοσελίδα ή έναν λογαριασμό σε ένα ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, “*παράίτονται*”, χωρίς να το συνειδητοποιούν, από το δικαίωμα ελέγχου των προσωπικών τους δεδομένων. Τα συστήματα αυτά είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο, ώστε να παρακολουθούν τους χρήστες κατά την διάρκεια, που πλοηγούνται στο δίκτυο, χρησιμοποιώντας την διεύθυνση του IP τους, αλλά και με την χρήση των cookies.

Από την πλευρά των εταιρειών υπάρχει το άμεσο οικονομικό όφελος. Οι ενδιαφερόμενοι για τις πληροφορίες όπως ιστοσελίδες, δικτυακές επιχειρήσεις, πάροχοι, έχουν την δυνατότητα να συλλέγουν ένα μεγάλο όγκο προσωπικών πληροφοριών με τρόπο αδιαφανή, δηλαδή χωρίς την συναίνεση ή την γνώση των χρηστών. Αυτό μπορεί να αποφευχθεί σε περίπτωση που κάποιος

χρήστης είναι γνώστης των καταστάσεων και της τεχνολογίας περιορίζοντας τα cookies και καταχωρώντας μόνο όσα δεδομένα απαιτούνται.

Η πληροφορία λοιπόν παίρνει αξία και μάλιστα οικονομική. Θα μπορούσε κάποιος να το αποκαλέσει απλά και ως “εμπορευματοποίηση της πληροφορίας”¹. Η χρήση της εξόρυξης δεδομένων (data mining) επιτρέπει την δημιουργία μιας νέας πληροφορίας, η οποία είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στον χώρο της έρευνας αγοράς και της διαφήμισης. Με τον συνδυασμό των πληροφοριών ο χώρος της αγοράς και του μάρκετινγκ πετυχαίνει καλύτερα αποτελέσματα στις πωλήσεις με την χρήση της στοχευμένης διαφήμισης² (behavioural targeting). Οι εταιρίες αναζητούν τις επιθυμίες και τις απαιτήσεις των ομάδων καταναλωτών (target group). Επιπλέον, αντιμετωπίζουν τις πληροφορίες αυτές ως εταιρική περιουσία και για τον λόγο αυτό επενδύουν μεγάλα χρηματικά ποσά στην ανάπτυξη λογισμικών για την συλλογή δεδομένων από τους χρήστες. Χρησιμοποιούν μορφές όπως το outsourcing³ ή το off-shoring για να αναπτύξουν και εντοπίσουν περισσότερο πολύπλοκες σχέσεις μεταξύ αυτών που συλλέγουν, επεξεργάζονται και χρησιμοποιούν τις προσωπικές πληροφορίες. Τα προσωπικά δεδομένα χαρακτηρίζονται ως “το ζωοποιό στοιχείο / το βασικό συνάλλαγμα” της οικονομίας της πληροφορίας. Οι εταιρίες βρίσκουν το είδος των προϊόντων που χρειάζεται ο κάθε καταναλωτής ξεχωριστά και με τον τρόπο αυτό οι εταιρίες αυξάνουν τις πωλήσεις τους και δεν κουράζουν τους καταναλωτές.

2.2. Ιδιωτικότητα και απόρρητο

Μια από τις πιο συνηθισμένες ερμηνείες της έννοιας της ιδιωτικότητας (privacy) είναι η ταύτιση με το χαρακτηριστικό του απόρρητου, γνωστού ως “απόρρητη πληροφορία (confidential information)”. Το απόρρητο αποκλείει τους τρίτους από τη γνώση, τη χρήση και την αξιοποίηση των πληροφοριών, εφόσον δεν υπόκειται στην περίπτωση, όπου ο νόμος προβλέπει την άρση του απορρήτου.

Η δε κλασσική προσέγγιση της *ιδιωτικότητας* είναι η ταύτιση ή η σύγχυση με την έννοια της *εμπιστευτικότητας* (confidentiality). Οι δυο αυτοί όροι γίνονται αντιληπτοί ως ταυτόσημοι, όμως δεν είναι.

■ Η έννοια της *ιδιωτικότητας* αναφέρεται είτε στη μη προσπελασιμότητα (accessibility) ορισμένων πληροφοριών, που εμπίπτουν στην σφαίρα της επιρροής ενός ατόμου είτε στο καθήκον ή στην υποχρέωση των ανθρώπων ή οργανισμών να διαφυλάσσουν πληροφορίες είτε ένα άτομο έχει εμπιστευτεί σ’ αυτά, μέσα σε ένα πλαίσιο γενικής εμπιστοσύνης, (π.χ. ιατρικό απόρρητο, τραπεζικό απόρρητο).

¹ Ιγγλεζάκης Ιωάννης, “Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα”, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2003, σελ. 11

² Pathfinder, www.pathfinder.gr, “Το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της πληροφορίας”

³ Ο όρος outsourcing μπορεί να μεταφερθεί στα ελληνικά με περιφραστικό τρόπο, ως υπηρεσίες “εξωγενών ή εξωεπιχειρησιακών πόρων”, σε αντίθεση με τις εργασίες που μπορούν να υλοποιηθούν εντός της επιχείρησης, “ενδοεπιχειρησιακά”. Το outsourcing μπορεί να καλύψει τις περισσότερες από τις εργασίες μιας επιχείρησης, ξεκινώντας από τις πιο βασικές και φθάνοντας μέχρι τις πιο εξειδικευμένες. Από άρθρο του E-business Forum, “Outsourcing”, Δεκέμβριος 2003, (www.ebusinessforum.gr).

■ Η έννοια της *εμπιστευτικότητας* σχετίζεται με το απόρρητο, από την πλευρά ασφάλειας των πληροφοριών, αλλά δεν ταυτίζεται με αυτό. Η ασφάλεια της πληροφορίας δεν εξυπηρετείται μόνο από την εγγύηση της εμπιστευτικότητας, αυτή αποτελεί μια μόνο παράμετρο. Είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν και η εγκυρότητα (validity), η αυθεντικοποίηση (authentication), η ακεραιότητα (integrity) και η διαθεσιμότητα (availability)⁴. Η ασφάλεια προϋποθέτει ένα οργανωμένο πλαίσιο από έννοιες, αντιλήψεις, αρχές, πολιτικές, διαδικασίες, τεχνικές και μέτρα, τα οποία απαιτούνται, για να προστατέψουν τα στοιχεία ενός πληροφοριακού συστήματος και σίγουρα η ασφάλεια του δεν στηρίζεται μόνο σε νόμους.

Στις ΗΠΑ το γεγονός ότι ένα πρόσωπο εμπιστεύεται μια πληροφορία, που το αφορά σε ένα άλλο πρόσωπο ή οργανισμό, οδηγεί στην στέρση της προστασίας, που επιφυλάσσεται στην ιδιωτικότητα. Όταν ένα άτομο αποκαλύπτει εθελοντικά σε ένα τρίτο πρόσωπο ή οργανισμό προσωπικά στοιχεία και στην συνέχεια αυτά τα δεδομένα διαβιβαστούν σε μια δημόσια αρχή, τότε το πρόσωπο αυτό παραιτείται από το δικαίωμα της ιδιωτικότητας, ακόμα και αν δόθηκε αρχικά για ένα περιορισμένο σκοπό.

Στην Ευρώπη ο νόμος υποστηρίζει την διαφύλαξη του απορρήτου μέσα στο σχετικό κανονιστικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, το άρθρο 16 της Οδηγίας 95/46/EK, που αφορά την προστασία προσωπικών δεδομένων, περιέχει μια ιδιότυπη ρύθμιση για το απόρρητο. Σ' αυτήν αναφέρεται ότι όποιος επεξεργάζεται δεδομένα για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος επεξεργασία, το πράττει μόνο κατ' εντολή του υπεύθυνου επεξεργασίας.

Στην Ελλάδα ο νόμος προστατεύει το απόρρητο και συγκεκριμένα περιέχει μια διατύπωση στο ν. 2472/97 στο άρθρο 10, παρ.1, όπου προσδιορίζει ότι η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων θεωρείται απόρρητη.

2.3. Ορισμός social media

Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν εικονικές κοινότητες, όπου οι χρήστες του Διαδικτύου έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν τα εικονικά τους προφίλ και να αναπτύξουν ένα δίκτυο επαφών, με το οποίο μπορούν να επικοινωνούν μέσω της ιστοσελίδας. Ανάμεσα στις πιο διαδεδομένες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης παγκοσμίως αυτή τη στιγμή είναι το Instagram, το Twitter και το Facebook. Πιο αναλυτικά, ένα κοινωνικό δίκτυο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μία κοινωνική δομή, που συμπεριλαμβάνει κόμβους. Οι κόμβοι αυτοί είναι φυσικά πρόσωπα ή οργανισμοί, οι οποίοι συνδέονται μ' έναν ή περισσότερους παρόμοιου τύπου ή σχέσης, όπως αξίες, οράματα, στόχοι, ιδέες, οικονομικές συναλλαγές, εμπορικές συναλλαγές ή φιλία. Η ανάπτυξη των κοινωνικών ιστοσελίδων οφείλεται κυρίως στην εφαρμογή του web.

⁴ Γκρίτζαλης Σ., Κάτσικας Σ., Γκρίτζαλης Δ., "Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων", Αθήνα, 2004, σελ. 24
Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών
για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

2.4. Αναφορές στον Γενικό Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων (ΓΚΠΔ)

Ο νέος Γενικός Κανονισμός Προσωπικών Δεδομένων (General Data Protection Regulation) (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών» έθεσε ένα σύνολο νέων διατάξεων που μεταβάλλει εκ βάθρων την προστασία προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων και η Οδηγία για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για σκοπούς καταπολέμησης του εγκλήματος (τομείς αστυνομίας και δικαιοσύνης) είναι το "νομοθετικό πακέτο για την μεταρρύθμιση της προστασίας δεδομένων" (data protection reform package) που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αρχικά, το 2012. Θα έχει άμεση εφαρμογή στις 25 Μαΐου 2018 σε όλα τα Κράτη - Μέλη της Ε.Ε., αντικαθιστώντας την ισχύουσα Οδηγία 95/46/ΕΚ και την εθνική νομοθεσία που την ενσωμάτωσε, δηλαδή το ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

Ο νέος Γενικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 δεν παρεκκλίνει ουσιωδώς από τις γενικές αρχές του υφιστάμενου πλαισίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αλλά επιχειρεί να δημιουργήσει ένα αυστηρότερο θεσμικό πλαίσιο επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων και κατ' επέκταση προστασίας τους. Ο Κανονισμός θα εφαρμόζεται κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τα πρόσωπα που είναι αρμόδια για τον έλεγχο και επεξεργασία δεδομένων εντός της Ε.Ε., ασχέτως εάν η επεξεργασία λαμβάνει χώρα εντός της Ε.Ε. ή όχι. Ο ΓΚΠΔ θα ισχύει επίσης κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων ατόμων, στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα αυτά, εντός της Ε.Ε., εκ μέρους του προσώπου που είναι αρμόδιο για τον έλεγχο ή την επεξεργασία και το οποίο δεν είναι εγκατεστημένο εντός της Ε.Ε., όπου οι δραστηριότητες αυτές σχετίζονται με: την παροχή προϊόντων ή υπηρεσιών προς πολίτες της Ε.Ε. (ασχέτως εάν απαιτείται πληρωμή) και την παρακολούθηση συμπεριφοράς που λαμβάνει χώρα εντός της Ε.Ε. Επιχειρήσεις εκτός της Ε.Ε., οι οποίες προβαίνουν σε επεξεργασία των δεδομένων πολιτών της Ε.Ε., θα πρέπει επίσης να διορίζουν αντιπρόσωπο εντός της Ε.Ε.. Ο Κανονισμός είναι ένα νομοθέτημα άμεσης εφαρμογής, κατισχύει των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών για την προστασία προσωπικών δεδομένων, χωρίς να χρειάζεται να εισαχθεί με νόμο στην εσωτερική έννομη τάξη.

Χαρακτηρίζεται ιδίως από την ριζική αλλαγή του συστήματος ευθύνης για τήρηση της νομοθεσίας εισάγοντας την αρχή της Λογοδοσίας (Accountability Principle), σύμφωνα με τον οποίο οι εταιρείες που συλλέγουν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα οφείλουν να διαμορφώσουν τις διαδικασίες και τα τεχνικά και οργανωτικά συστήματα τους κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι πλήρως συμμορφωμένες με όσα προβλέπει ο νέος Κανονισμός. Το βάρος απόδειξης μεταφέρεται από τις Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στις εταιρείες, οι οποίες οφείλουν να αποδεικνύουν σε οποιαδήποτε περίπτωση ελέγχου ότι είναι πλήρως εναρμονισμένες με τις διατάξεις του Κανονισμού.

Περαιτέρω, ο Κανονισμός επιτάσσει την ύπαρξη ξεκάθαρης συναίνεσης του υποκειμένου των δεδομένων για κάθε σκοπό επεξεργασίας. Το γεγονός αυτό δημιουργεί την ανάγκη άμεσου

εκσυγχρονισμού των μεθόδων και συστημάτων που εφαρμόζονται για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων ούτως ώστε να τηρούνται οι αυστηρές προϋποθέσεις συγκατάθεσης και επεξεργασίας.

Τα προστατευόμενα δεδομένα, είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κάθε εν ζωή φυσικού προσώπου, δηλαδή κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο φυσικό πρόσωπο ή κάθε πληροφορία που μπορεί άμεσα ή έμμεσα να ταυτοποιήσει ένα φυσικό πρόσωπο, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης ή σε στοιχεία που αφορούν τη σωματική, ψυχολογική, οικονομική ή κοινωνική κατάσταση του εν λόγω φυσικού προσώπου. Δεν αφορά λοιπόν τα δεδομένα των νομικών προσώπων (εταιρειών κ.λπ.). Αφορά όμως τα δεδομένα μιας Μονοπρόσωπης εταιρίας ή μιας ατομικής επιχείρησης που νομικά αντιμετωπίζεται ως φυσικό πρόσωπο.

Κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή.

Συνεπώς η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων είναι πολύ ευρεία έννοια και περιλαμβάνει ακόμη και τη συλλογή προσωπικών δεδομένων.

Η επεξεργασία είναι νόμιμη εφόσον συντρέχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- A. το υποκείμενο των δεδομένων έχει συναινέσει στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς,
- B. η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για να ληφθούν μέτρα κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων πριν από τη σύναψη σύμβασης,
- C. η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας,
- D. η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλου φυσικού προσώπου,
- E. η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας,
- F. η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί.

Εμπλεκόμενα μέρη στην επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων

- Υπεύθυνος επεξεργασίας (controller): το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Εκτελών την επεξεργασία (processor): το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας.
- Αποδέκτης (recipient): το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, στα οποία κοινοποιούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτον είτε όχι. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές που ενδέχεται να λάβουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο συγκεκριμένης έρευνας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους δεν θεωρούνται ως αποδέκτες. Η επεξεργασία των δεδομένων αυτών από τις εν λόγω δημόσιες αρχές πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες προστασίας των δεδομένων ανάλογα με τους σκοπούς της επεξεργασίας,
- Τρίτος (third party): οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή φορέας, με εξαίρεση το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τον εκτελούντα την επεξεργασία και τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Ο Νέος Κανονισμός εφαρμόζεται όταν ο υπεύθυνος ή ο εκτελών την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει την εγκατάστασή του στην ΕΕ, ανεξάρτητα από το κατά πόσο η επεξεργασία πραγματοποιείται εντός της Ένωσης. Επιπροσθέτως, ο Κανονισμός εφαρμόζεται για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από υπεύθυνο επεξεργασίας μη εγκατεστημένο στην Ένωση, αλλά σε τόπο όπου εφαρμόζεται το δίκαιο κράτους μέλους δυνάμει του δημόσιου διεθνούς δικαίου.

Καινοτομίες του Κανονισμού

- Η κατάρτηση της γενικής υποχρέωσης γνωστοποίησης προς την εποπτική αρχή (δηλαδή την εκάστοτε αρμόδια Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα - Data Protection Authority) της επεξεργασίας, η οποία βάρυνε τους υπευθύνους επεξεργασίας και μόνο. Την καταργούμενη αυτή υποχρέωση ο νέος ΓΚΠΔ αντικαθιστά με την υποχρέωση για τους υπευθύνους επεξεργασίας να τηρούν αρχεία των δραστηριοτήτων επεξεργασίας όλων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για τις οποίες είναι υπεύθυνοι, καθώς και με την υποχρέωση για τους εκτελούντες την επεξεργασία να τηρούν αρχεία όλων των κατηγοριών δραστηριοτήτων επεξεργασίας, που διεξάγονται για λογαριασμό υπευθύνου επεξεργασίας⁵. Ένας ικανοποιητικός τρόπος προετοιμασίας ήδη από σήμερα, τόσο για τους υπευθύνους, όσο και για τους εκτελούντες επεξεργασία, είναι
 - I. η κατανόηση των ζητημάτων που ανακύπτουν από τον ΓΚΠΔ (awareness),
 - II. η καταγραφή των δεδομένων (data inventory) και των διαδικασιών, συστημάτων και αρχείων (φυσικών και ψηφιακών) που τα περιέχουν (data mapping),

⁵ βλ. άρθρο 30 του Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων

- III. η ανάλυση της απόκλισης από την συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ (Gap Analysis),
- IV. ο σχεδιασμός (ή ανασχεδιασμός) των κατάλληλων πολιτικών ροών δεδομένων και των επεξεργασιών που διενεργούνται, ώστε ο φορέας να είναι σε θέση να παρακολουθεί και να δημιουργήσει σύστημα τήρησης αρχείων.

- Εισάγεται η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας προς διενέργεια εκτίμησης ανικτύπου (Data protection impact assessment – DPIA) σχετικά με την προστασία δεδομένων σε συγκεκριμένες κατηγορίες επεξεργασιών. Ειδικότερα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται ρητά σε διενέργεια DPIA πριν από την κρίσιμη επεξεργασία κάθε φορά που ένα είδος επεξεργασίας, ιδίως με τη χρήση νέων τεχνολογιών και συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας αυτής, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων⁶.

- Εισάγεται η υποχρέωση για κατηγορίες υπευθύνων επεξεργασίας και εκτελούντων την επεξεργασία, να ορίσουν Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Officer-DPO) στη βάση συγκεκριμένων ποιοτικών κριτηρίων, που περιλαμβάνουν τη διενέργεια συγκεκριμένων τύπων επεξεργασιών. Επίσης ορίζονται οι περιπτώσεις υποχρεωτικού ορισμού DPO και παρέχεται η ευχέρεια όπως ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία ή ενώσεις και άλλοι φορείς που εκπροσωπούν κατηγορίες υπευθύνων ή εκτελούντων επεξεργασία, ορίσουν DPO και πέραν των περιπτώσεων του υποχρεωτικού ορισμού τούτου. Η ύπαρξη και λειτουργία του DPO είναι εξαιρετικά σημαντική για τις εταιρείες διότι ουσιαστικά αυτός θα είναι το πρόσωπο που θα κατευθύνει τον οργανισμό προς την ολοκλήρωση και τήρηση ενός ικανού προγράμματος συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ, θα διαχειριστεί τυχόν καταγγελίες και παραβάσεις και θα εκπροσωπήσει την εταιρεία στην εποπτική αρχή για κάθε σχετικό ζήτημα. Για το λόγο αυτό ακόμα και όταν δεν είναι υποχρεωτικός ο διορισμός DPO, θα ήταν ιδιαίτερα συμφέρον για κάθε εταιρεία να έχει εθελοντικά ορίσει έναν DPO. Ο ΓΚΠΔ δεν προβλέπει ειδικά κριτήρια ή πιστοποιήσεις για την επιλογή του DPO, θεωρεί όμως ότι θα πρέπει να είναι πρόσωπο με μεγάλη εμπειρία στη νομοθεσία των προσωπικών δεδομένων και τη διαχείριση τυχόν σχετικών παραβάσεων.

- Ενθαρρύνεται ιδιαίτερος η σύνταξη κωδίκων δεοντολογίας από ενώσεις και άλλους φορείς που εκπροσωπούν κατηγορίες υπευθύνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία προκειμένου να προσδιορίσουν την εφαρμογή του ΓΚΠΔ⁷, καθώς και η θέσπιση μηχανισμών πιστοποίησης προστασίας δεδομένων, με σκοπό την απόδειξη συμμόρφωσης προς το ΓΚΠΔ⁸. Σημειώνεται βέβαια, ότι αμφότερες οι περιπτώσεις αυτές δεν λειτουργούν ως απαλλακτικοί λόγοι ευθύνης.

Ο νέος Γενικός Κανονισμός επιχειρεί να διασφαλίσει την ισορροπία, μεταξύ της συνεχούς ροής, συλλογής και επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων αλλά και των αναφαίρετων δικαιωμάτων προστασίας τους που πρέπει να διατηρούνται αλλά και να επικαιροποιούνται.

⁶ άρθρο 35 παρ. 1 Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων

⁷ άρθρο 40 Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων

⁸ άρθρο 42 Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων

Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

Βασική στόχευση των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού είναι η διευκόλυνση του υποκειμένου στην πρόσβαση σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες προκειμένου είτε να προσβάλλουν μη νόμιμες επεξεργασίες είτε να διεκδικήσουν την επανόρθωση της βλάβης που έχουν υποστεί. Ο Κανονισμός υιοθετεί την αρχή της εγγύτητας προς το υποκείμενο των δεδομένων, προβλέποντας ρητά ότι κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι παραβιάζονται τα δικαιώματα του στην προστασία των δεδομένων του, έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία σε οποιαδήποτε εποπτική αρχή (βλ. ενδεικτικά τόπος συνήθους διαμονής υποκειμένου, ή τόπος εργασίας του ή τόπος εικαζόμενης παράβασης).

Τα δικαιώματα του υποκειμένου επίσης διευρύνονται.

- Προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών: για τους κάτω των 16 ετών δεν αρκεί η συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, αλλά χρειάζεται και η συγκατάθεση της/του κηδεμόνα

- Δικαίωμα στην λήθη: όταν εκλείπει ο λόγος της επεξεργασίας των δεδομένων ή το υποκείμενο αίρει την συγκατάθεσή του (σε περίπτωση που αυτή είναι αναγκαία), ή όταν τα δεδομένα υποβλήθηκαν σε παράνομη επεξεργασία κ.τ.λ. το υποκείμενο έχει δικαίωμα να ζητήσει την διαγραφή των δεδομένων και ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει υποχρέωση άμεσα να τα διαγράψει και, αν τα έχει δημοσιοποιήσει, να ενημερώσει και όλους τους άλλους που τα έχουν αναδημοσιεύσει ότι το υποκείμενο ζήτησε τη διαγραφή τους. Αποτελεί ένα βασικό δικαίωμα του υποκειμένου να διατηρεί τον έλεγχο των προσωπικών πληροφοριών του κυρίως στον ψηφιακό κόσμο (βλ. μηχανές αναζήτησης). Πρόκειται για ένα δικαίωμα που είχε νομολογιακά αναγνωριστεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) στην υπόθεση *Google v. Spain* (14.5.2014) και μάλιστα υπό το καθεστώς της Οδηγίας 96/46/ΕΚ.

- Δικαίωμα φορητότητας των δεδομένων: το υποκείμενο έχει δικαίωμα να ζητά από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να λαμβάνει τα δεδομένα σε κοινώς αναγνωρίσιμο μορφότυπο, καθώς και την απευθείας διαβίβαση των δεδομένων του σε άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας.

- Σαφής και κατανοητή γλώσσα στις πολιτικές απορρήτου: Σύμφωνα με το άρθρο 12 του Κανονισμού, ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε απαιτούμενη από το νόμο πληροφορία σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση, ιδίως όταν πρόκειται για πληροφορία απευθυνόμενη ειδικά σε παιδιά.

- Ανακοίνωση παραβίασης δεδομένων: Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κανονισμού, όταν η παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ενδέχεται να θέσει σε υψηλό κίνδυνο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακοινώνει αμελλητί την παραβίαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο υποκείμενο των δεδομένων.

Περαιτέρω, το υποκείμενο των προσωπικών δεδομένων μπορεί πλέον να στραφεί δικαστικά τόσο κατά του υπευθύνου επεξεργασίας, όσο και κατά του εκτελούντος της επεξεργασίας. Εισάγεται λοιπόν εις ολόκληρον ευθύνη του υπεύθυνου και του εκτελούντος την επεξεργασία, κάτι που μέχρι σήμερα δεν υπήρχε, καθώς ευθύνη αναγνωριζόταν μόνο για τον υπεύθυνο της

επεξεργασίας. Επιπλέον, ειδική πρόβλεψη υπάρχει στον Κανονισμό⁹ για το συλλογική υποστήριξη των δικαιωμάτων του υποκειμένου, ήτοι το δικαίωμα του υποκειμένου να αναθέτει σε μη κερδοσκοπικό φορέα, οργάνωση ή ένωση, να υποβάλλει την καταγγελία για λογαριασμό του και να ασκήσει τα δικαιώματα ενώπιον δικαστηρίου.

Η ρύθμιση της επεξεργασίας και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων ισοδυναμεί με επαναπλαισίωση της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων, αλλά και της καθημερινότητας όλων μας για την προάσπιση του κεκτημένου διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων. Στην κατεύθυνση αυτή, ο νέος Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων αποτελεί ένα νέο και αναγκαίο συνάμα βήμα προόδου, τόσο προς την ενίσχυση του δικαίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων όσο και προς την καλλιέργεια μιας κουλτούρας αυτορρύθμισης των επιχειρήσεων και φορέων για την προστασία της προσωπικότητας του ατόμου.

Συγκατάθεση

Οι όροι λήψης συγκατάθεσης έχουν ενισχυθεί και οι επιχειρήσεις δεν θα είναι σε θέση πλέον να χρησιμοποιούν μακροσκελείς ακατάληπτους γενικούς και ειδικούς όρους, γεμάτους με νομικές ορολογίες καθώς το αίτημα για τη λήψη συγκατάθεσης θα πρέπει να παρέχεται σε κατανοητή και προσιτή μορφή, επισυνάπτοντας τον σκοπό της επεξεργασίας δεδομένων στην εν λόγω συγκατάθεση. Η συγκατάθεση θα πρέπει να είναι σαφής και ευδιάκριτη από τα υπόλοιπα στοιχεία, να παρέχεται σε κατανοητή και προσιτή μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση. Η λήψη συγκατάθεσης θα πρέπει να είναι το ίδιο εύκολη με την παροχή αυτής.

Ποινές

Δυνάμει του ΓΚΠΔ, οι οργανισμοί που παραβαίνουν τον εν λόγω κανονισμό μπορεί να τιμωρηθούν με πρόστιμο έως και 4% του ετήσιου παγκόσμιου κύκλου εργασιών τους ή 20 εκατομμύρια ευρώ (όποιο από τα δύο είναι μεγαλύτερο). Αυτό είναι το μέγιστο πρόστιμο που μπορεί να επιβληθεί για τις πιο σοβαρές παραβάσεις, όπως είναι π.χ. η μη λήψη επαρκούς συγκατάθεσης του πελάτη για επεξεργασία των δεδομένων ή η παράβαση των βασικών διατάξεων που αναφέρονται στις έννοιες τήρησης Ιδιωτικού Απορρήτου εκ του Σχεδιασμού. Υπάρχει μία κλιμακωτή προσέγγιση ως προς τα πρόστιμα. Π.χ. μία επιχείρηση μπορεί να τιμωρηθεί με πρόστιμο 2% για τη μη τήρηση των αρχείων της με τάξη¹⁰, μη ενημέρωση της εποπτεύουσας αρχής και του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, σχετικά με κάποια παράβαση ή μη πραγματοποίηση αξιολόγησης επιπτώσεων. Θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα, ότι οι εν λόγω κανονισμοί ισχύουν τόσο για τα πρόσωπα που είναι αρμόδια για τον έλεγχο, όσο και για αυτά που είναι αρμόδια για την επεξεργασία, πράγμα που σημαίνει ότι τυχόν ασαφή σημεία δεν θα εξαιρούνται κατά την εφαρμογή του ΓΚΠΔ.

⁹ άρθρο 80 Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων

¹⁰ άρθρο 28 Γενικού Κανονισμού Προσωπικών Δεδομένων

Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

3. Ανάλυση νομοθεσίας σχετικά με θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

Ως προς την ευθύνη τους για το διαδικτυακό περιεχόμενο τρίτων, που φιλοξενούν, οι διαχειριστές ιστοτόπων και εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης χαρακτηρίζονται από τον νόμο ως φορείς παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας¹¹ και, συγκεκριμένα, ως μεσάζοντες της κοινωνίας της πληροφορίας, που προβαίνουν σε φιλοξενία πληροφοριών¹².

Ως υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας ορίζονται οι υπηρεσίες που συνήθως παρέχονται έναντι αμοιβής, με ηλεκτρονικά μέσα, εξ αποστάσεως και κατόπιν προσωπικής επιλογής ενός αποδέκτη υπηρεσιών¹³. Τέτοιες είναι και οι κάθε είδους υπηρεσίες, που παρέχονται μέσω ιστοτόπων και εφαρμογών σε χρήστες.

Η γενική αρχή είναι ότι οι διαχειριστές δεν υποχρεούνται να ελέγχουν το περιεχόμενο τρίτων που φιλοξενούν, αν και κάθε προσβαλλόμενος τρίτος μπορεί να καταφύγει δικαστικά για το τυχόν φιλοξενούμενο παράνομο περιεχόμενο. Πιο συγκεκριμένα όμως, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αναφέρεται στη συνέχεια κεφαλαίου, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις οι υπεύθυνοι για την φιλοξενία παράνομου περιεχομένου είναι οι ίδιοι οι διαχειριστές. Εκτός όμως από τους διαχειριστές περιεχομένου αναλύεται ο ρόλος των ιδιοκτητών των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης σε κινητά, τα δικαιώματα των χρηστών και οι οδηγίες της ΕΚ προς τους παρόχους των εφαρμογών αυτών.

Στη συνέχεια του κεφαλαίου υπάρχει εκτενής περιγραφή των υποχρεώσεων που έχουν οι πάροχοι υπηρεσιών και εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης.

Τέλος, στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται η ελληνική νομοθεσία για τα δικαιώματα και τα μέσα έννομης προστασίας προσωπικών δεδομένων με αναφορά σε νόμους, αλλά και οι κυρώσεις (διοικητικές, ποινικές) στην περίπτωση που δεν υπάρχει προστασία. Επιπλέον, υπάρχει αναφορά στην διεθνή νομοθεσία και στην προστασία δεδομένων των πολιτών της Ε.Ε. σε εφαρμογές που λειτουργούν εκτός της Ε.Ε..

3.1. Απουσία Γενικής Υποχρέωσης Ελέγχου & Αφαίρεση

Φιλοξενούμενου Περιεχομένου με Διοικητική / Δικαστική Απόφαση

Οι διαχειριστές ιστοτόπων και ιστολογίων δεν έχουν γενική υποχρέωση ελέγχου του περιεχομένου τρίτων, που φιλοξενούν. Επιπλέον, δεν έχουν γενική υποχρέωση δραστήριας αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που δείχνουν ότι τέτοιο περιεχόμενο είναι παράνομο¹⁴.

Εντούτοις, τυχόν έλλειψη ευθύνης των διαχειριστών ιστοτόπων για το φιλοξενούμενο παράνομο περιεχόμενο δεν αναιρεί τη δυνατότητα κάθε προσβαλλόμενου τρίτου να επιβάλλει

¹¹ άρθρο 1 § β του ΠΔ 131/2003

¹² άρθρα 11 και 13 του ΠΔ 131/2003

¹³ άρθρο 2 § 2 του ΠΔ 39/2001 σε ενσωμάτωση της Οδηγίας 98/34/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 98/48/ΕΚ

¹⁴ άρθρο 14 § 1 του ΠΔ 131/2003

δικαστικά ή διοικητικά σε αυτούς την παύση ή την πρόληψη της προσβολής, που προκύπτει από το φιλοξενούμενο παράνομο περιεχόμενο¹⁵. Επιπρόσθετα, κατόπιν αίτησης του ζημιωθέντα το Μονομελές Πρωτοδικείο μπορεί να διατάσσει οποιοδήποτε πρόσφορο ασφαλιστικό μέτρο. Στην περίπτωση αυτή χορηγείται υποχρεωτικώς και προσωρινή διαταγή κατά το άρθρο 691 § 2 του ΚΠολΔ (¹⁶).

Σχετικώς, στον Ν. 2121/1993 για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας προβλέπεται ότι οι δικαιούχοι δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν το δικαίωμα να ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά διαμεσολαβητών, οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτους για την προσβολή των εν λόγω δικαιωμάτων (¹⁷).

3.2. Νομική Ευθύνη Διαχειριστών Ιστοσελίδων για τη Φιλοξενία

Παράνομο Περιεχόμενο

Οι διαχειριστές ιστοτόπων και ιστολογίων δε φέρουν καμία απολύτως ευθύνη, αστική, ποινική ή διοικητική, για το φιλοξενούμενο στις ιστοσελίδες τους περιεχόμενο τρίτων, παρά μόνο στις περιπτώσεις που¹⁸:

- Ο χρήστης, που αναρτά παράνομο περιεχόμενο, ενεργεί υπό την εξουσία ή υπό τον έλεγχο του διαχειριστή του ιστοτόπου, ή
- Ο διαχειριστής του ιστοτόπου γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομο περιεχόμενο και ότι, σε οτιδήποτε αφορά αξιώσεις αποζημιώσεως, γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει το παράνομο περιεχόμενο, ή
- Ο διαχειριστής του ιστοτόπου, μόλις αντιληφθεί ότι φιλοξενεί περιεχόμενο που είναι παράνομο, δεν το αποσύρει ταχέως ή δεν καθιστά ταχέως αδύνατη τη διαδικτυακή πρόσβαση σε αυτό.

Με τις παραπάνω διατάξεις ουσιαστικά καθιερώνεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση μία διαδικασία εξωδικαστικής λήψης γνώσης και αφαίρεσης διαδικτυακού περιεχομένου (notice and take down), όχι όμως χωρίς αυτή να παρουσιάζει προβλήματα. Με βάση τη διαδικασία αυτή η αποστολή από τον προσβαλλόμενο ή οποιονδήποτε τρίτο ειδοποίησης προς διαχειριστή ιστοτόπου για τον παράνομο χαρακτήρα φιλοξενούμενου περιεχομένου γεννά υποχρέωση του τελευταίου για την ταχεία αφαίρεση του περιεχομένου αυτού. Πλεονέκτημα της παραπάνω διαδικασίας αποτελεί το γεγονός ότι παρέχει έναν τρόπο ταχείας αφαίρεση παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο καθώς και ότι διατηρεί τους διαχειριστές ιστοτόπων σε πλήρη νομική ασυλία πριν τη λήψη της σχετικής ενημέρωσης, επιρρίπτοντας έτσι με σαφή βούληση του νομοθέτη το βάρος της θετικής αναζήτησης και ειδοποίησης για την ύπαρξη παράνομου περιεχομένου στους προσβαλλόμενους τρίτους. Εντούτοις, μειονέκτημα της διαδικασίας είναι το ότι δημιουργεί μία τάση προς την προληπτική λογοκρισία ή την εκ των υστέρων αφαίρεση

¹⁵ άρθρο 14 § 3 του ΠΔ 131/2003, σκέψη 45 Οδηγίας 2000/31/ΕΚ

¹⁶ άρθρο 17 του ΠΔ 131/2003, ΜΠΑ 11339/2012

¹⁷ άρθρο 64 Α Ν. 2121/1993, άρθρα 8 § 3 Οδηγίας 2001/29/ΕΕ και 11 § 3 Οδηγίας 2004/48/ΕΕ, σκέψη 59 Οδηγίας 2001/29/ΕΕ

¹⁸ άρθρο 13 § 1 και 2 του ΠΔ 131/2003

νομίμου περιεχομένου, αφού υπό τον φόβο της γέννησης ευθυνών δημιουργεί ισχυρά κίνητρα στους διαχειριστές ιστοτόπων, σε περίπτωση αστήρικτων καταγγελιών, αντί να κρίνουν αυτές με αντικειμενικό τρόπο, να προτιμούν να αφαιρούν ακόμη και απολύτως νόμιμο περιεχόμενο.

Αν το παράνομο περιεχόμενο δεν αφαιρείται ή δεν αφαιρείται ταχέως, τότε ο διαχειριστής του σχετικού ιστοτόπου καθίσταται αστικώς και ποινικώς υπεύθυνος για τη σχετική παράβαση, οφείλοντας αφενός αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη στον ζημιωθέντα τρίτο και φέροντας αφετέρου την ευθύνη του απλού ή, ορθότερα, του άμεσου συνεργού σε περίπτωση τέλεσης ποινικού αδικήματος.

3.3. Νομική ευθύνη των ιδιοκτητών εφαρμογών για κινητές συσκευές (mobile applications)

Ο ιδιοκτήτης της εφαρμογής είναι υπεύθυνος για την επιχειρηματική παράδοση, τη λειτουργία και τις υπηρεσίες της εφαρμογής. Ο κάτοχος της εφαρμογής είναι επίσης ο θεματοφύλακας των δεδομένων στην αίτηση.

Διαχείριση Λογαριασμού

- Ο ιδιοκτήτης της εφαρμογής θα παρέχει ή θα προσθέσει νέο χρήστη στην εφαρμογή με βάση τις αρχές των λιγότερων προνομίων (principle of least privilege).
- Ο ιδιοκτήτης της εφαρμογής θα καθορίσει τους ρόλους (definition of roles) και τα αντίστοιχα δικαιώματα σε κάθε ρόλο στην εφαρμογή. π.χ. ρόλος διαχειριστή ή ρόλος εισαγωγής δεδομένων.
- Ο ιδιοκτήτης της εφαρμογής θα εκχωρήσει και θα τροποποιήσει τους χρήστες σε ρόλους στην εφαρμογή με βάση την ανάγκη να γνωρίζουν και να έχουν το λιγότερο προνόμιο (privilege separation). Ο κάτοχος της εφαρμογής θα καθορίσει τους χρήστες σε ρόλους π.χ. Νέος συνεργάτης που έχει ανατεθεί στο ρόλο διαχειριστή. Εάν ο τρέχων χρήστης έχει μετακινηθεί σε διαφορετική λειτουργία εργασίας, τότε ο ιδιοκτήτης της εφαρμογής θα πρέπει να τροποποιήσει την ανάθεση ρόλου του χρήστη στην εφαρμογή αντίστοιχα.

Επίσης ο ιδιοκτήτης καλείται σε περιοδική αναθεώρηση (η περίοδος ορίζεται διαφορετικά στην εκάστοτε εφαρμογή) της κατάστασης των λογαριασμών και των ρόλων (συνιστάται μία φορά ανά τρίμηνο, αλλά τουλάχιστον μία φορά ανά εξάμηνο). Ο ιδιοκτήτης της εφαρμογής θα εξετάζει περιοδικά τους ρόλους, τις αναθέσεις ρόλων και την πρόσβαση του χρήστη στην εφαρμογή.

3.4. Παρακολούθηση περιεχομένου

Οι περισσότερες κοινωνικές πλατφόρμες εμποδίζουν τους χρήστες να δημοσιεύουν αυτό που θεωρούν ως παράνομο περιεχόμενο, για παράδειγμα περιεχόμενο που είναι βίαιο, διακριτικό, πορνογραφικό ή μίσους¹⁹. Κάποιος θα μπορούσε νομίμως να ισχυριστεί ότι ένα τέτοιο

¹⁹ The Guardian, Revealed: Facebook's internal rulebook on sex, terrorism and violence, https://www.theguardian.com/news/2017/may/21/revealed-facebook-internal-rulebook-sex-terrorism-violence?CMP=Share_iOSApp_Other

περιεχόμενο είναι παράνομο σε κάθε περίπτωση και συνεπώς δεν θα εμφανίζεται σε κανένα ιδιόκτητο ιστότοπο οποιασδήποτε μάρκας. Ωστόσο, μια τέτοια υπόθεση είναι εν μέρει ορθή. Οι κοινωνικές πλατφόρμες ενδέχεται να έχουν εκτεταμένη ερμηνεία για το περιεχόμενο που συνιστά παράνομο περιεχόμενο και μια τέτοια ερμηνεία μπορεί μερικές φορές να διαφέρει από τους περιορισμούς που επιβάλλονται από το ειδικό εθνικό δίκαιο.

Στην περίπτωση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, είναι η πλατφόρμα και όχι ο εκδότης ή ο συντάκτης που θα εκτιμήσει σε πρώτο βαθμό αν το περιεχόμενο παραβιάζει το δικαίωμα τρίτου και πρέπει συνεπώς να καταργηθεί²⁰. Η ερμηνεία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας από τις κοινωνικές πλατφόρμες και αυτό που συνιστά για παράδειγμα η ελευθερία του λόγου ή η δίκαιη χρήση, μπορεί να διαφέρει από τους κανόνες που ισχύουν βάσει της εθνικής νομοθεσίας ή / και της νομολογίας.

Αυτό το ζήτημα είναι σημαντικό για ορισμένους παράγοντες της αγοράς, για τους οποίους ένα σημαντικό μέρος των εσόδων τους εξαρτάται από το καθημερινό περιεχόμενο που παράγουν. Πράγματι, οι κοινωνικές πλατφόρμες ενδέχεται να αποφασίσουν να αποσύρουν περιεχόμενο ή ακόμα και να κλείσουν την υπεύθυνη σελίδα ή λογαριασμό που δεν έχουν συμμορφωθεί βάσει των προτύπων τους²¹.

Επομένως, είναι απαραίτητο οι χρήστες για την ψηφιακή επικοινωνία τους στα κοινωνικά δίκτυα να γνωρίζουν τις εσωτερικές πολιτικές αυτών των κοινωνικών πλατφορμών όταν δημοσιεύουν ή αφήνουν άλλους χρήστες να δημοσιεύουν περιεχόμενο στους κοινωνικούς τους λογαριασμούς. Για τις ενέργειες που μπορεί να πραγματοποιήσει η πλατφόρμα μας ενημερώνει στους Όρους χρήσης που αποδεχόμαστε αυτόματα κατά τη δημιουργία του προφίλ.

3.5. Δικαιώματα και Νομική ευθύνη χρηστών

Ο πάροχος υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης οφείλουν να σέβονται και να τηρούν τα δικαιώματα των χρηστών, ως προς την επεξεργασία των δεδομένων τους, σύμφωνα με άρθρα 12 και 14 της Οδηγίας, για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Τα δικαιώματα πρόσβασης και διόρθωσης των δεδομένων από τους χρήστες δεν αφορούν μόνο τους χρήστες της υπηρεσίας, αλλά και όλων των φυσικών προσώπων, των οποίων τα δεδομένα δέχονται επεξεργασία. Τα μέλη και τα μη μέλη της υπηρεσίας κοινωνικής δικτύωσης πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα για να ασκήσουν το δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης και διαγραφής.

Στην αρχική σελίδα των διαδικτυακών τόπων των υπηρεσιών αυτών, πρέπει να γίνεται με σαφήνεια η ύπαρξη ενός “γραφείου διαχείρισης παραπόνων (complaint handling office)”, το οποίο να έχει δημιουργηθεί από τον πάροχο της υπηρεσίας αυτής. Τόσο τα μέλη όσο και τα μη μέλη θα έχουν την δυνατότητα να εκφράσουν τα παράπονά τους από προβλήματα, που θα

²⁰ π.χ. Δήλωση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων Facebook, σημείο 5.2, <https://www.facebook.com/legal/terms>

²¹ π.χ. Δήλωση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων Facebook, σημείο 5.5, <https://www.facebook.com/legal/terms>

αντιμετωπίσουν ως προς την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων και της ιδιωτικής τους ζωής.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 σημείο γ) της Οδηγίας για την προστασία των δεδομένων, χρειάζεται τα δεδομένα να είναι *“κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και επεξεργάζονται”*. Μέσα σ’ αυτό το πλαίσιο ο πάροχος ενδέχεται να πρέπει να εγγράψει κάποια δεδομένα της ταυτότητας των μελών, αλλά δεν είναι αναγκαίο να αποκαλύψει την ταυτότητα των μελών στο διαδίκτυο.

Επίσης ο πάροχος πρέπει να λειτουργήσει προσεχτικά ως προς το θέμα εάν δικαιολογείται να υποχρεώνει τα μέλη του να χρησιμοποιούν την πραγματική τους ταυτότητα, αντί κάποιου ψευδώνυμου. Υπάρχουν ισχυρά επιχειρήματα υπέρ της ελευθερίας της επιλογής αυτής και τουλάχιστον στα κράτη μέλη αυτό θεωρείται υποχρέωση ενός κράτους. Τα επιχειρήματα αυτά γίνονται ακόμη πιο ισχυρά, όταν πρόκειται για υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης ευρείας συμμετοχής.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 της Οδηγίας για την προστασία των δεδομένων, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας χρειάζεται να παίρνει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία τους. Ως μέτρα ασφαλείας χρειάζεται να συμπεριλαμβάνονται μηχανισμοί για τον έλεγχο πρόσβασης και τη διαπίστωση της ταυτότητας ακόμη και σε περίπτωση χρησιμοποίησης ψευδώνυμου.

3.6. Εφαρμοσημότητα των οδηγιών της ΕΚ

Η οδηγία για την προστασία των δεδομένων βρίσκει εφαρμογή σε ένα γενικότερο πλαίσιο για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, ακόμη και σε περίπτωση που η έδρα τους βρίσκεται εκτός του ΕΟΧ (Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου).

- I. Οι πάροχοι υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης θεωρούνται υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων σύμφωνα με την Οδηγία για την προστασία δεδομένων.
- II. Οι πάροχοι εφαρμογών έχουν τη δυνατότητα να θεωρούνται υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων σύμφωνα με την Οδηγία για την προστασία δεδομένων.
- III. Οι χρήστες θεωρούνται υποκείμενα των δεδομένων ως προς την επεξεργασία των δεδομένων τους από την υπηρεσία κοινωνικής δικτύωσης.
- IV. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τους χρήστες εμπίπτει στην απαλλαγή λόγω αποκλειστικά οικιακής χρήσης. Υπάρχουν και περιπτώσεις όπου οι δραστηριότητες ενός χρήστη δεν καλύπτονται από αυτή την απαλλαγή.
- V. Οι υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης δεν εμπίπτουν στον ορισμό των υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, οπότε συμπερασματικά η Οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων δεν ισχύει για τις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης.

3.7.Υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης

Κάθε πάροχος / υπεύθυνος επεξεργασίας υπηρεσιών και μέσων κοινωνικής δικτύωσης, φέρει τις ακόλουθες υποχρεώσεις σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Προσωπικών Δεδομένων ΕΕ 679/2016:

- Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²²

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

- I. υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων («νομιμότητα, αντικειμενικότητα, διαφάνεια - legitimacy, objectivity, transparency»),
- II. συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς· η περαιτέρω επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασύμβατη με τους αρχικούς σκοπούς σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 («περιορισμός του σκοπού»),
- III. είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία («ελαχιστοποίηση των δεδομένων - minimize data»),
- IV. είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι ανακριβή, σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας («ακρίβεια»),
- V. διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποθηκεύονται για μεγαλύτερα διαστήματα, εφόσον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 και εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης»),
- VI. υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων («ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα»).

²² άρθρο 5 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

- Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²³. Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό.
- Διαφανής ενημέρωση, ανακοίνωση και ρυθμίσεις για την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων²⁴.
 - I. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση, ιδίως όταν πρόκειται για πληροφορία απευθυνόμενη ειδικά σε παιδιά. Οι πληροφορίες παρέχονται γραπτώς ή με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων, εφόσον ενδείκνυται, ηλεκτρονικώς. Όταν ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, οι πληροφορίες μπορούν να δίνονται προφορικά, υπό την προϋπόθεση ότι η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι αποδεδειγμένη με άλλα μέσα.
 - II. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.
 - III. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων πληροφορίες για την ενέργεια που πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος χωρίς καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο ακόμη μήνες, εφόσον απαιτείται, λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας του αιτήματος και του αριθμού των αιτημάτων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων για την εν λόγω παράταση εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος, καθώς και για τους λόγους της καθυστέρησης. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα με ηλεκτρονικά μέσα, η ενημέρωση παρέχεται, εάν είναι δυνατόν, με ηλεκτρονικά μέσα, εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό.
 - IV. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν ενεργήσει επί του αιτήματος του υποκειμένου των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων, χωρίς καθυστέρηση και το αργότερο εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος, για τους λόγους για τους οποίους δεν ενήργησε και για τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή και άσκησης δικαστικής προσφυγής.
- Υποχρέωση γνωστοποίησης όσον αφορά τη διόρθωση ή τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή τον περιορισμό της επεξεργασίας²⁵. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακοινώνει κάθε διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμό

²³ άρθρο 9 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

²⁴ άρθρο 12 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

²⁵ άρθρο 19 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

της επεξεργασίας των δεδομένων που διενεργείται σε κάθε αποδέκτη στον οποίο γνωστοποιήθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εκτός εάν αυτό αποδεικνύεται ανέφικτο ή εάν συνεπάγεται δυσανάλογη προσπάθεια. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με τους εν λόγω αποδέκτες, εφόσον αυτό ζητηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων.

- Αρχεία των δραστηριοτήτων επεξεργασίας²⁶. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να τηρεί Αρχείο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας για τις οποίες είναι υπεύθυνος, το οποίο θα περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στον Κανονισμό. Συνίσταται η σύσταση του Αρχείου αυτού γιατί αποτελεί τη βάση για να τεκμηριωθεί η προστασία των προσωπικών δεδομένων καθώς και η απόδειξη αυτής ενώπιον της Εποπτικής Αρχής, όταν ζητηθεί. Η καταγραφή των δραστηριοτήτων επεξεργασίας, οδηγεί στη γνώση των διαδικασιών και στην αναζήτηση στοχευμένων μέτρων που απαιτούνται για την διασφάλιση της νόμιμης επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων.
- Πληροφορίες που παρέχονται εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων²⁷. Όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν υποκείμενο των δεδομένων συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, κατά τη λήψη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων όλες τις ακόλουθες πληροφορίες:
 - I. την ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας και, κατά περίπτωση, του εκπροσώπου του υπευθύνου επεξεργασίας,
 - II. τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, κατά περίπτωση,
 - III. τους σκοπούς της επεξεργασίας για τους οποίους προορίζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και τη νομική βάση για την επεξεργασία,
 - IV. τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εάν υπάρχουν.
 - V. το χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή, όταν αυτό είναι αδύνατο, τα κριτήρια που καθορίζουν το εν λόγω διάστημα,
 - VI. την ύπαρξη δικαιώματος υποβολής αιτήματος στον υπεύθυνο επεξεργασίας για πρόσβαση και διόρθωση ή διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμό της επεξεργασίας που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων ή δικαιώματος αντίταξης στην επεξεργασία, καθώς και δικαιώματος στη φορητότητα των δεδομένων,
 - VII. την ύπαρξη του δικαιώματος να ανακαλέσει τη συγκατάθεσή του οποτεδήποτε, χωρίς να θιγεί η νομιμότητα της επεξεργασίας που βασίστηκε στη συγκατάθεση πριν από την ανάκλησή της,
 - VIII. το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή,
 - IX. κατά πόσο η παροχή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί νομική ή συμβατική υποχρέωση ή απαίτηση για τη σύναψη σύμβασης, καθώς και κατά πόσο το υποκείμενο

²⁶ άρθρο 30 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

²⁷ άρθρο 13 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

των δεδομένων υποχρεούται να παρέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και ποιες ενδεχόμενες συνέπειες θα είχε η μη παροχή των δεδομένων αυτών,

Δεν επιτρέπεται η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων των χρηστών, αν δεν ληφθεί πρώτα η ρητή συγκατάθεσή τους. Αν μάλιστα υπάρχουν στη φόρμα προφίλ των χρηστών τυχόν ερωτήσεις που αφορούν ευαίσθητα δεδομένα, πρέπει να καθιστά η εφαρμογή απολύτως σαφές ότι η απάντηση στις εν λόγω ερωτήσεις είναι εντελώς προαιρετική²⁸.

Πάροχοι εφαρμογών

Οι πάροχοι εφαρμογών μπορούν να είναι και υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων, αν αναπτύσσουν εφαρμογές που λειτουργούν επιπλέον εκείνων του παρόχου των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης και τις οποίες ο χρήστης αποφασίζει να χρησιμοποιήσει²⁹.

3.8. Ελληνική νομοθεσία

Από τις πρώτες χώρες, που μετέφεραν την κοινοτική Οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο, ήταν και η Ελλάδα. Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία προσωπικών δεδομένων, συγκροτείται από το συνταγματικό δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 9 Α του Συντάγματος, στο νόμο 2472/97 (ΦΕΚ Α' 50/10.04.1997) για τη προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στην συνέχεια έγιναν τροποποιήσεις, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής στο τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Το νέο άρθρο, 9Α του Συντάγματος το 2001, ορίζει ότι ο καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, την επεξεργασία και τη χρήση – ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα – των προσωπικών του δεδομένων – όπως ορίζει ο νόμος. Στην συνέχεια ο νομοθέτης ανέθεσε την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε ανεξάρτητη Αρχή, η οποία συγκροτείται και λειτουργεί σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος. Οι διατάξεις και οι επιταγές του νόμου καταλαμβάνουν χωρίς διαφοροποιήσεις, αφενός το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και αφετέρου την αυτοματοποιημένη, αλλά και την κλασσική – δηλαδή με συμβατικές μεθόδους, διεξαγόμενη επεξεργασία.

Νόμος 2472/1997

Στο νόμο 2472/1997, άρθρο 3 παρ.1, οι διατάξεις του νόμου³⁰ αυτού εφαρμόζονται είτε στο σύνολο είτε σε ένα μέρος της αυτοματοποιημένης, αλλά και της μη αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να συμπεριληφθούν σε ένα αρχείο. Ο νόμος 2472/1997 βρίσκει εφαρμογή, όταν πρόκειται για αμφίδρομες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, οι οποίες παρέχονται από την διοίκηση. Αυτό αφορά την

²⁸ άρθρο 3 § 4 Γνώμης 5/2009 του Art.29 WP

²⁹ άρθρο 3 § 1 Γνώμης 5/2009 του Art.29 WP

³⁰ Ιγγλεζάκης Ιωάννης, “Προστασία της Ιδιωτικότητας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση”, βιβλίο “Προστασία της Ιδιωτικότητας & Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών”, Εκδόσεις Παπασωτηρίου, 2010, σελ. 556-557.

αυτοματοποιημένη επεξεργασία. Ο νόμος αυτός δεν βρίσκει εφαρμογή στην περίπτωση όμως της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, όπου οι πληροφορίες που διακινούνται είναι πολλές.

Ιδιαίτερη σημαντικό γεγονός για την εφαρμογή του ν. 2472/1997 θεωρείται ότι τα δεδομένα, τα οποία υπόκεινται σε επεξεργασία, πρέπει να είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ως προσωπικά δεδομένα – σύμφωνα με το άρθρο 1 α' και γ' του ν. 2472/1997, θεωρείται κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων, το φυσικό πρόσωπο, του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί.

Εξαίρεση στον ορισμό αυτό αποτελούν τα συγκεντρωτικά στοιχεία για στατιστικούς λόγους. Επίσης, εξαίρεση αποτελούν τα δεδομένα, τα οποία δεν παρουσιάζουν σχέση με φυσικά πρόσωπα και είναι ανώνυμα. Ανώνυμα θεωρούνται τα δεδομένα, τα οποία δεν μπορούν να συσχετιστούν με κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο.

Επιπλέον, ο νόμος 2472/1997 δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που αφορούν τα ψευδώνυμα δεδομένα, τα οποία αντιστοιχούν σε ένα υποκείμενο δεδομένων, του οποίου η ταυτότητα συγκαλύπτεται με ένα ψευδώνυμο.

Νόμος 3471/2006

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών³¹ υπάγεται σε ειδικές διατάξεις. Για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε δημόσια δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών εφαρμόζεται ο ν. 3471/2006, ο οποίος αντικατέστησε τον ν. 2447/1999. Με την θέσπιση αυτού του νόμου, η ελληνική νομοθεσία προσαρμόστηκε προς την κοινοτική οδηγία 2002/58, η οποία αντικατέστησε την Οδηγία 97/66.

Η Οδηγία 97/66 επιδίωκε τη διασφάλιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής και επίσης για την ελεύθερη κυκλοφορία αυτών των δεδομένων και την ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών μέσα στην Κοινότητα. Ως ενίσχυση αυτής της Οδηγίας, εκδόθηκε η Οδηγία 2002/58, σύμφωνα με τις εξελίξεις των αγορών και των τεχνολογιών, των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών με σκοπό να παρέχεται σε όλους τους χρήστες το ίδιο επίπεδο προστασίας προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής τους ζωής.

Επιπλέον ο ν. 3471/2006 θέσπισε τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (άρθρο 1 ν.3471/2006).

Μέσα Έννομης Προστασίας

Για την άσκηση των έννομων δικαιωμάτων τους οι χρήστες υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να προβούν στις ακόλουθες ενέργειες εξώδικης και δικαστικής τους προστασίας:

- Να ασκήσουν τα δικαιώματα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης στα προσωπικά τους δεδομένα, που συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας μέσω των ιστοτόπων κοινωνικής δικτύωσης, καταθέτοντας σχετική αίτηση.

³¹ Ιγγλεζάκης Ιωάννης, "Δίκαιο της Πληροφορικής", Εκδόσεις Σάκκουλα, 2008, σελ. 254-255.

- Να προσφύγουν στην ΑΠΔΠΧ, καταγγέλλοντας τυχόν παραβάσεις και ζητώντας την επιβολή προστίμου και τη συμμόρφωση του παρόχου υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης.
- Να ζητήσουν προσωρινή αλλά και κύρια δικαστική προστασία για την παύση της επεξεργασίας και την διαγραφή των προσωπικών τους δεδομένων καθώς και για αποζημίωση κατ' ελάχιστο 5.900 € (άρθρο 23 Ν. 2472/1997,³²).
- Να καταθέσουν έγκληση για τυχόν τέλεση ποινικού αδικήματος κατά των εκπροσώπων του παρόχου υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης.

Διοικητικές & Ποινικές Κυρώσεις

- Σε περίπτωση παραβίασης των υποχρεώσεών τους, όπως περιγράφονται επί του παρόντος, η ΑΠΔΠΧ δύναται να επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης τις ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 21 Ν. 2472/1997) :
- Προειδοποίηση, με αποκλειστική προθεσμία για άρση της παράβασης.
- Πρόστιμο χρηματικού ποσού.
- Προσωρινή ανάκληση άδειας.
- Οριστική ανάκληση άδειας.
- Καταστροφή αρχείου ή διακοπή επεξεργασίας και καταστροφή, επιστροφή ή κλείδωμα (δέσμευση) των σχετικών δεδομένων.

3.9. Διεθνής νομοθεσία

Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών (United Nations General Assembly - UNGA/GA), για να αντιμετωπίσει τους κινδύνους των τεχνολογικών εξελίξεων ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, είναι από τα πρώτα θέματα, που πήρε με τη απόφαση 2450/19.12.1968. Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) υπήρξε ο δεύτερος διεθνής οργανισμός, που ασχολήθηκε με την προστασία προσωπικών δεδομένων, εκδίδοντας τις λεγόμενες “Κατευθυντήριες Αρχές, που διέπουν την προστασία της ιδιωτικότητας και τη διασυνοριακή ροή τους”. Στο πλαίσιο των γενικών του αρχών λείπει ο δεσμευτικός χαρακτήρας. Για το λόγο αυτό συγκέντρωσε την συναίνεση των χωρών, που στερούνταν συνολική νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, όπως οι ΗΠΑ.

Στην πορεία δημιουργήθηκαν μεγάλες πιέσεις λόγω της συνεχόμενης και ραγδαίας αυξανόμενης διασυνοριακής ροής προσωπικών δεδομένων, φαινόμενο το οποίο γέννησε το αίσθημα της ανασφάλειας στους χρήστες και οδήγησε σε υιοθέτηση κανόνων και διαδικασιών για νόμιμη ροή δεδομένων. Η Ευρώπη με την Οδηγία 95/46/EK (άρθρο 25) εξασφαλίζει ένα ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας των προσωπικών δεδομένων, όταν πρόκειται για την διαβίβαση τους σε μια τρίτη χώρα. Παράλληλα παρουσιάζεται αύξηση εθνικών νόμων, αλλά και περιφερειακών πρωτοβουλιών, όπως αυτή στις χώρες του APEC (Asia-Pacific Economic

³² απόφαση 16790/2009 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης

Cooperation), καθώς και η ιβηρο-νοτιο-αμερικανική πρωτοβουλία εκπόνησης κατευθυντήριων αρχών προστασίας προσωπικών δεδομένων, το έτος 2007.

3.10. Ανάλυση για την προστασία δεδομένων πολιτών της Ε.Ε. σε εφαρμογές που λειτουργούν εκτός Ε.Ε.

Σύμφωνα με τον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, κάνει αναφορά και σε περιπτώσεις όπου τα δεδομένα πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δέχονται επεξεργασία από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συγκεκριμένα στο Άρθρο 3 αναφέρει: *Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση, ανεξάρτητα από το κατά πόσο η επεξεργασία πραγματοποιείται εντός της Ένωσης. Επιπλέον προσθέτει: Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υποκειμένων των δεδομένων που βρίσκονται στην Ένωση από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία μη εγκατεστημένο στην Ένωση, εάν οι δραστηριότητες επεξεργασίας σχετίζονται με: (α) την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στα εν λόγω υποκείμενα των δεδομένων στην Ένωση, ανεξαρτήτως εάν απαιτείται πληρωμή από τα υποκείμενα των δεδομένων, ή (β) την παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους, στον βαθμό που η συμπεριφορά αυτή λαμβάνει χώρα εντός της Ένωσης.*

Επομένως υπάρχει η δυνατότητα επεξεργασίας δεδομένων πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από εφαρμογές που βρίσκονται εκτός της ένωσης με την παρακάτω προϋπόθεση: θα πρέπει να υπάρχει κάποια ομάδα εντός της ένωσης με αυτοματοποιημένα ή όχι μέσα για την επεξεργασία των δεδομένων και έπειτα αυτά τα δεδομένα θα αποσταλούν στον υπεύθυνο επεξεργασίας που βρίσκεται σε χώρα εκτός της Ένωσης³³.

Διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες³⁴

Οι βασικές αρχές για την διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες είναι οι παρακάτω:

- Η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό μπορεί να πραγματοποιηθεί εφόσον η Επιτροπή έχει αποφασίσει ότι διασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας από την τρίτη χώρα, από έδαφος ή από έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους τομείς στην εν λόγω τρίτη χώρα ή από τον εν λόγω διεθνή οργανισμό. Για μια τέτοια διαβίβαση δεν απαιτείται ειδική άδεια.
- Κατά την εκτίμηση της επάρκειας του επιπέδου προστασίας, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τα ακόλουθα στοιχεία:

³³ άρθρο 27 §3 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

³⁴ άρθρα 45 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

- το κράτος δικαίου, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, τη σχετική νομοθεσία, τόσο τη γενική όσο και την τομεακή, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη δημόσια ασφάλεια, την άμυνα, την εθνική ασφάλεια και το ποινικό δίκαιο και την πρόσβαση των δημόσιων αρχών σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την εφαρμογή αυτής της νομοθεσίας, τους κανόνες περί προστασίας δεδομένων, τους επαγγελματικούς κανόνες και τα μέτρα ασφάλειας, περιλαμβανομένων των κανόνων για τις περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε άλλη χώρα ή διεθνή οργανισμό που τηρούνται στη συγκεκριμένη τρίτη χώρα ή τον διεθνή οργανισμό, νομολογία, καθώς και ουσιαστικά και εκτελεστά δικαιώματα υποκειμένων των δεδομένων και αποτελεσματικά διοικητικά και δικαστικά μέσα προσφυγής για τα υποκείμενα των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται,
 - την ύπαρξη και την αποτελεσματική λειτουργία μίας ή περισσότερων ανεξάρτητων εποπτικών αρχών οι οποίες βρίσκονται στην εν λόγω τρίτη χώρα ή στις οποίες υπόκειται ένας διεθνής οργανισμός, υπεύθυνων να διασφαλίζουν και να επιβάλουν τη συμμόρφωση προς τους κανόνες προστασίας δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων επαρκών εξουσιών επιβολής, να συνδράμουν και να συμβουλεύουν τα υποκείμενα των δεδομένων κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους και να συνεργάζονται με τις εποπτικές αρχές των κρατών μελών, και
 - τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η εν λόγω τρίτη χώρα ή ο διεθνής οργανισμός ή άλλες υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από νομικά δεσμευτικές συμβάσεις ή πράξεις και από τη συμμετοχή τους σε πολυμερή ή περιφερειακά συστήματα, ιδίως όσον αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Η Επιτροπή, αφού εκτιμήσει την επάρκεια του επιπέδου προστασίας, μπορεί να αποφασίσει, μέσω εκτελεστικής πράξης, ότι εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου από τρίτη χώρα ή έδαφος ή έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους τομείς σε τρίτη χώρα ή από διεθνή οργανισμό. Η εκτελεστική πράξη προβλέπει μηχανισμό περιοδικής επανεξέτασης, τουλάχιστον ανά τετραετία, στην οποία συνεκτιμώνται όλες οι σχετικές εξελίξεις στην τρίτη χώρα ή τον διεθνή οργανισμό.
 - Η Επιτροπή, όταν οι υπάρχουσες πληροφορίες αποκαλύπτουν, κυρίως κατόπιν της επανεξέτασης που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του άρθρου, ότι μια τρίτη χώρα, έδαφος ή συγκεκριμένος τομέας σε τρίτη χώρα ή διεθνής οργανισμός δεν διασφαλίζει πλέον επαρκές επίπεδο προστασίας κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου, καταργεί, τροποποιεί ή αναστέλλει, στον βαθμό που είναι αναγκαίο, την απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου μέσω εκτελεστικών πράξεων χωρίς αναδρομική ισχύ. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 93 §2.
 - Η Επιτροπή ξεκινά διαβουλεύσεις με την τρίτη χώρα ή τον διεθνή οργανισμό με σκοπό την επανόρθωση της κατάστασης απόρροια της οποίας είναι η απόφαση που έχει ληφθεί δυνάμει της παραγράφου 5.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση της Επιτροπής.

Σε περίπτωση απουσίας απόφασης επάρκειας δυνάμει του άρθρου 45, η διαβίβαση ή το σύνολο διαβιβάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό πραγματοποιείται μόνο εφόσον πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις³⁵:

- το υποκείμενο των δεδομένων συγκατατέθηκε ρητώς στην προτεινόμενη διαβίβαση, αφού ενημερώθηκε για τους πιθανούς κινδύνους που εγκυμονούν τέτοιες διαβιβάσεις για το υποκείμενο των δεδομένων λόγω απουσίας απόφασης επάρκειας και κατάλληλων εγγυήσεων,
- η διαβίβαση είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας ή για την εφαρμογή προσυμβατικών μέτρων τα οποία λαμβάνονται κατόπιν αιτήματος του υποκειμένου των δεδομένων, η διαβίβαση είναι αναγκαία για τη συνομολόγηση ή την εκτέλεση σύμβασης που έχει συναφθεί ή πρόκειται να συναφθεί μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και τρίτου προς το συμφέρον του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα ή
- η διαβίβαση είναι απαραίτητη για τη σύναψη ή την εκτέλεση σύμβασης η οποία συνήφθη προς όφελος του υποκειμένου των δεδομένων μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου,
- η διαβίβαση είναι απαραίτητη για σημαντικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος,
- η διαβίβαση είναι απαραίτητη για τη θεμελίωση, την άσκηση ή την υποστήριξη νομικών αξιώσεων,
- η διαβίβαση είναι απαραίτητη για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλων προσώπων, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων δεν έχει τη φυσική ή νομική ικανότητα να παράσχει τη συγκατάθεσή του,
- η διαβίβαση πραγματοποιείται από μητρώο το οποίο σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους προορίζεται για την παροχή πληροφοριών στο κοινό και είναι ανοικτό για αναζήτηση πληροφοριών είτε στο ευρύ κοινό είτε σε οποιοδήποτε πρόσωπο μπορεί να επικαλεστεί έννομο συμφέρον, αλλά μόνο εφόσον πληρούνται στην εκάστοτε περίπτωση οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης ή στο δίκαιο του κράτους μέλους για την αναζήτηση πληροφοριών.

Όταν η διαβίβαση δεν μπορεί να βασιστεί σε διάταξη του άρθρου 45 και δεν ισχύει καμία από τις παρεκκλίσεις για ειδική κατάσταση που αναφέρθηκαν, η διαβίβαση σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον εάν η διαβίβαση δεν είναι επαναλαμβανόμενη, αφορά μόνο περιορισμένο αριθμό υποκειμένων των δεδομένων, είναι απαραίτητη για τους σκοπούς επιτακτικών έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας των οποίων δεν υπερισχύουν τα συμφέροντα ή τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων και ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει εκτιμήσει όλες τις περιστάσεις που σχετίζονται με τη διαβίβαση των δεδομένων και έχει παράσχει, βάσει της εν λόγω εκτίμησης, τις δέουσες εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει την εποπτική αρχή για τη διαβίβαση.

³⁵ άρθρο 49 §1 Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016

4. Όροι χρήσης social media

Οι εφαρμογές για κινητά χρειάζονται τους Όρους και Προϋποθέσεις ("Terms and Conditions"), με σκοπό να σταματήσουν τους καταχρηστικούς χρήστες, να κόψουν την πρόσβαση ή να απενεργοποιήσουν λογαριασμούς κατά την απόλυτη διακριτική ευχέρεια των διαχειριστών αλλά και για να επιβάλλουν κανόνες και οδηγίες που έχουν ορίσει. Οι όροι αυτοί είναι το σύνολο κανόνων που πρέπει να ακολουθούν οι χρήστες για να έχουν πρόσβαση, να χρησιμοποιούν και να συνεχίζουν να χρησιμοποιούν την εφαρμογή.

Οι Όροι και Προϋποθέσεις δεν απαιτούνται από το νόμο. Οι περισσότερες εφαρμογές για κινητά θα ήθελαν και χρειάζονται αυτό το είδος συμφωνίας. Οι εφαρμογές που κυρίως χρειάζονται τους Όρους και Προϋποθέσεις είναι οι παρακάτω:

- είναι μέρος μιας εφαρμογής SaaS (*Software as a Service*)
- έχει περιεχόμενο που δημιουργείται από το χρήστη

Όταν απαιτείται από τους χρήστες να συμφωνήσουν και να δεσμευτούν πριν τους επιτραπεί να χρησιμοποιήσουν την εφαρμογή επιτυγχάνονται τα παρακάτω:

- προστασία από καταχρήσεις χρηστών, όπως παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων (infringement of copyright), ανεπιθύμητη αλληλογραφία (spam) άλλων χρηστών και γενικά κακή χρήση της εφαρμογής,
- διαιτησία για την επίλυση διαφορών και ακόμη και να επιλογή για το εφαρμοστέο δίκαιο σε περίπτωση νομικού προβλήματος,
- το δικαίωμα τερματισμού των λογαριασμών του χρήστη ανά πάσα στιγμή
- η ευθύνη προς τους χρήστες από την μεριά της εφαρμογής θα είναι περιορισμένη.

Όλα αυτά τα οφέλη και περισσότερα αποκτώνται με τη συμπερίληψη συγκεκριμένων ρητρών και την απαίτηση από τους χρήστες να συμφωνήσουν και να δεσμευτούν.

Παρακάτω υπάρχουν ενδιαφέρουσες προτάσεις από τους όρους χρήσης των δημοφιλέστερων εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης (Instagram, Twitter, Facebook) όπου κατά τη δημιουργία του λογαριασμού - προφίλ αυτόματα αποδεχόμαστε και τους όρους αυτούς.

Η εφαρμογή για να είναι νομικά καλυμμένη, ήδη από το πρώτο παράθυρο διαλόγου ώστε να εγγραφεί ένας χρήστης στο σύστημα, οφείλει να συναινέσει στους όρους χρήσης και στην πολιτική προστασίας ιδιωτικότητας (privacy policy) του ιστότοπου. Στην πολιτική προστασίας ιδιωτικότητας αναφέρεται ότι στόχος της είναι η ενημέρωση των χρηστών για τον τρόπο και τους σκοπούς συλλογής και επεξεργασίας των προσωπικών πληροφοριών που καταχωρούν στο εκάστοτε μέσο κοινωνικής δικτύωσης. Παρά τη δηλωμένη αυτή πρόθεση των εταιρειών, για να διαβάσει ένας χρήστης το κείμενο της πολιτικής προστασίας ιδιωτικότητας, πριν εγγραφεί θα πρέπει να προσέξει μια ανακοίνωση με πολύ αχνά και μικρά γράμματα στο κάτω μέρος του παραθύρου όπου αναφέρεται ότι η εγγραφή συνεπάγεται και την αποδοχή των όρων χρήσης και της πολιτικής προστασίας ιδιωτικότητας.

Βασική αρχή της πολιτικής προστασίας ιδιωτικότητας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, είναι ότι ο κάθε χρήστης έχει έλεγχο των προσωπικών του πληροφοριών. Ο χρήστης επιλέγει ποιες προσωπικές πληροφορίες καταχωρεί στο προφίλ του. Επίσης μέσω ρυθμίσεων ιδιωτικότητας που του προσφέρει η εταιρεία, επιλέγει ποιος θα έχει πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές. Η

εφαρμογή λοιπόν γνωστοποιεί στους χρήστες τους όρους χρήσης πριν καν αρχίσουν να την χρησιμοποιούν αλλά και από τη μεριά τους οι χρήστες ξέρουν εκ των προτέρων ποια είναι η πολιτική που ακολουθεί η εφαρμογή με το περιεχόμενο που ανεβάζουν στον λογαριασμό τους.

Στα παρακάτω screenshots διακρίνεται καθαρά ότι με την δημιουργία προφίλ γίνεται αυτόματα και η αποδοχή των όρων χρήσης καθώς και της πολιτικής που ακολουθεί η εφαρμογή.

Εγγραφή

Είναι και θα είναι πάντα δωρεάν!

Όνομα Επώνυμο

Email ή αριθμός κινητού

Γράψτε ξανά το email ή τον αριθμό κινη...

Νέος κωδικός πρόσβασης

Ημερομηνία γέννησης

Ημέρα Μήνας Έτος Γιατί χρειάζεται να δώσω την ημερομηνία γέννησής μου;

Γυναίκα Άνδρας

Αν πατήσετε Εγγραφή, δηλώνετε ότι συμφωνείτε με τους Όρους χρήσης και ότι έχετε διαβάσει την Πολιτική χρήσης δεδομένων, καθώς και ό,τι αφορά τη Χρήση των cookie.

Εγγραφή

Πηγή : www.facebook.com

Instagram

Γραφτείτε για να βλέπετε φωτογραφίες και βίντεο από τους φίλους σας.

f Σύνδεση μέσω Facebook

Ή

Αριθμός κινητού ή email

Όνοματεπώνυμο

Όνομα χρήστη

Κωδικός πρόσβασης

Εγγραφή

Αν εγγραφείτε, συμφωνείτε με τους Όρους και την Πολιτική απορρήτου μας.

Πηγή : www.instagram.com

Γίνε μέλος στο Twitter σήμερα

Πλήρες όνομα

Τηλέφωνο ή Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Κωδικός πρόσβασης

Εγγραφή

Κάνοντας εγγραφή, συμφωνείτε με τους Όρους χρήσης της υπηρεσίας και την Πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της Χρήσης Cookie. Οι άλλοι θα μπορούν να σας βρουν μέσω email ή αριθμού τηλεφώνου όταν αυτά παρέχονται.

[Προχωρημένες επιλογές](#)

Πηγή : www.twitter.com

4.1. Instagram

Οι όροι χρήσης του Instagram κάνουν σαφή αναφορά στη διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων των χρηστών και τον τρόπο που το Instagram μπορεί να εκμεταλλεύεται τις φωτογραφίες που ανεβάζουν οι χρήστες.

Συγκεκριμένα, ο όρος «Δικαιώματα» εντός του κειμένου των όρων χρήσης της πλατφόρμας δηλώνει ότι *«το Instagram δεν αξιώνει την ιδιοκτησία του Περιεχομένου που δημοσιεύετε στην Υπηρεσία ή μέσω αυτής. Αντ' αυτού, δια του παρόντος παραχωρείτε στο Instagram μη αποκλειστική, αποπληρωμένη και δωρεάν, μεταβιβάσιμη, παγκόσμια και με δυνατότητα εκχώρησης άδεια χρήσης του Περιεχομένου που δημοσιεύετε στην Υπηρεσία ή μέσω αυτής, συμπεριλαμβανομένων των φωτογραφιών σας».*

Αυτό σημαίνει ότι κατά την εγγραφή του χρήστη στη πλατφόρμα, παραχωρείται το δικαίωμα να χρησιμοποιεί η τελευταία, χωρίς καταβολή αντιτίμου, οποιαδήποτε φωτογραφία, οπουδήποτε στον κόσμο. Το Instagram δικαιούται βάση αυτής της δυνατότητας εκχώρησης να παραχωρήσει δικαιώματα σε τρίτους. Σύμφωνα με τους όρους, ο κάθε χρήστης εγγυάται εκ των προτέρων ότι είναι ο δημιουργός των φωτογραφιών των οποίων η άδεια εκμετάλλευσης παραχωρείται ή εναλλακτικά ότι έχει την απαραίτητη άδεια δημοσίευσης του περιεχομένου.

Ακόμα, η Πολιτική Απορρήτου της Υπηρεσίας αναφέρει ρητά ότι *«Η από μέρους σας χρήση της Υπηρεσίας συνεπάγεται την κατανόηση και αποδοχή της παροχής μιας πλατφόρμας από μέρους μας για να δημοσιεύετε περιεχόμενο, όπως είναι οι φωτογραφίες, τα σχόλια και άλλο υλικό («Περιεχόμενο χρήστη»), στην Υπηρεσία και για να κοινοποιείτε δημόσια το Περιεχόμενο χρήστη. Αυτό σημαίνει ότι άλλοι Χρήστες μπορούν να αναζητήσουν, να δουν, να χρησιμοποιήσουν ή να κοινοποιήσουν οτιδήποτε από το Περιεχόμενο χρήστη που έχετε επιλέξει να εμφανίζεται δημόσια».* Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οποιαδήποτε φωτογραφία κοινοποιεί ο χρήστης δημοσίως μπορεί να αναπαραχθεί και να χρησιμοποιηθεί από τρίτους.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο κάποιος τρίτος μπορεί να αποκομίσει περιουσιακό όφελος από μια δημοσίευση ενός χρήστη στο Instagram, είναι η υπόθεση Richard Prince. Ο τελευταίος παρουσίασε στο κοινό το 2014 τη συλλογή φωτογραφιών «The New Portraits» όπου παρέθετε ουσιαστικά 37 εκτυπώσεις φωτογραφιών που άλλοι χρήστες είχαν δημοσιεύσει στο Instagram. Οι τροποποιήσεις που επέφερε στις εν λόγω φωτογραφίες ήταν ελάχιστες, όπως το «θόλωμα» κάποιων σημείων και η προσθήκη σχολίων. Τα «έργα» αυτά πουλήθηκαν μέχρι και \$100,000 και δημιούργησαν αμφιλεγόμενες εντυπώσεις με τη πλειονότητα των χρηστών των οποίων οι φωτογραφίες είχαν αναρτηθεί να ζητούν αποζημίωση για παραβίαση του copyright. Οι ειδικότερες λεπτομέρειες της δικαστικής διαμάχης δεν μπορούν να αναλυθούν περαιτέρω στο παρόν, είναι πολύ ενδιαφέρον όμως να σημειώσουμε ότι η πλειοψηφία των δικαστικών αποφάσεων έκρινε ότι η επεξεργασία των φωτογραφιών αυτών εμπίπτει στη «δίκαιη χρήση» των κανόνων του copyright.

Όσο αφορά το παράνομο περιεχόμενο που πιθανώς κάποιος χρήστης ανεβάσει, το Instagram στους όρους χρήσης δεν αναφέρει κάποιες κυρώσεις παρά μόνο το εξής:

Πρόταση 2: Δεν επιτρέπεται η δημοσίευση βιαιών, γυμνών, μερικώς γυμνών, μεροληπτικών, παράνομων, μη εξουσιοδοτημένων, προσβλητικών, πορνογραφικών ή σεξουαλικά τολμηρών φωτογραφιών ή άλλου τέτοιου είδους περιεχομένου μέσω της Υπηρεσίας.

Πρόταση 17: Τυχόν παραβίαση των παρόντων Όρων χρήσης ενδέχεται, κατά τη διακριτική ευχέρεια της Instagram, να οδηγήσει σε τερματισμό του λογαριασμού σας στο Instagram. Κατανοείτε και αποδέχεστε ότι η Instagram δεν μπορεί και δεν είναι υπεύθυνη για το Περιεχόμενο που δημοσιεύεται στην Υπηρεσία και ότι χρησιμοποιείτε την Υπηρεσία με δική σας ευθύνη. Αν παραβιάσετε το γράμμα ή το πνεύμα των παρόντων Όρων χρήσης, ή διαφορετικά δημιουργήσετε κίνδυνο ή πιθανή νομική έκθεση για την Instagram, έχουμε το δικαίωμα να σταματήσουμε την παροχή του συνόλου της Υπηρεσίας ή μέρους αυτής σε εσάς.

Στην περίπτωση ανώνυμης αποκάλυψης πληροφοριών χρήστη από άλλο χρήστη της εφαρμογής το Instagram αναφέρει:

Πρόταση 7 (Γενικών προϋποθέσεων): Φέρετε την αποκλειστική ευθύνη για την αλληλεπίδρασή σας με άλλους χρήστες της Υπηρεσίας, είτε στο διαδίκτυο είτε εκτός διαδικτύου. Συμφωνείτε ότι το Instagram δεν είναι υπεύθυνο και δεν μπορεί να επωμιστεί ζημίες για τη συμπεριφορά των χρηστών. Το Instagram διατηρεί το δικαίωμα, χωρίς να έχει υποχρέωση, να παρακολουθεί τις διαφορές ανάμεσα σε εσάς και άλλους χρήστες ή να εμπλέκεται σε αυτές. Κατά την αλληλεπίδρασή σας με άλλους, όπως όταν υποβάλετε ή δημοσιεύετε Περιεχόμενο ή άλλες προσωπικές ή άλλου είδους πληροφορίες, πρέπει να χρησιμοποιείτε την κοινή λογική και την καλύτερη κρίση σας.

4.2. Twitter

Η πολιτική χρήσης του twitter σχετικά με τις φωτογραφίες είναι και η πιο αμφιλεγόμενη καθώς φαίνεται ότι η προστασία του δημιουργού σε αυτή τη περίπτωση είναι ελάχιστη.

Συγκεκριμένα: Η πλατφόρμα κοινοποίησης φωτογραφιών του Twitter (Twitpic) στους Όρους Χρήσης της αναφέρει ρητά ότι με την ολοκλήρωση της εγγραφής του ο χρήστης της Υπηρεσίας παραχωρεί την άδεια στο Twitpic να χρησιμοποιεί, να εκμεταλλεύεται και να διανέμει το περιεχόμενο που δημοσιεύεται στην πλατφόρμα ή σε συνδεδεμένες πλατφόρμες (affiliated sites). Επίσης, ο χρήστης παραχωρεί στο Twitpic μια παγκόσμια, μη-αποκλειστική, δωρεάν και μεταβιβάσιμη άδεια για περαιτέρω χρήση του δημοσιευμένου περιεχομένου με κάθε μορφή ακόμα και σε τρίτους. Ακόμα, κάθε χρήστης αποκτά μια μη αποκλειστική άδεια για πρόσβαση στο περιεχόμενο που δημοσιεύεται από τους άλλους χρήστες καθώς και το δικαίωμα να αναπαράγει, να διανέμει και να μοιράζεται με οποιοδήποτε τρόπο αυτό το περιεχόμενο.

Τρία σημεία προσοχής υπάρχουν στους ανωτέρω όρους:

Βάσει του περιεχομένου των όρων οποιαδήποτε φωτογραφία ή βίντεο δημοσιεύεται μπορεί να εκτυπωθεί και να χρησιμοποιηθεί παντού φυσικά χωρίς καταβολή αντιτίμου στον δημιουργό. Αυτό σημαίνει περαιτέρω δημοσίευση σε περιοδικά, βιβλία, στην τηλεόραση κλπ, όπου οποιοσδήποτε άλλος χρήστης μπορεί να καρπωθεί τη φήμη μιας καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Δεύτερον, το Twitter δικαιούται να προβάλλει παράγωγα έργα εκ των δημοσιεύσεων. Αυτό σημαίνει ότι η Υπηρεσία δικαιούται να χρησιμοποιεί για παράδειγμα τις φωτογραφίες που

δημοσιεύουν οι χρήστες για να δημιουργήσει video ή κολάζ φωτογραφιών, χωρίς να είναι υποχρεωμένη σε αναφορά του δημιουργού του πρωτοτύπου έργου.

Τρίτον, εφόσον σύμφωνα με τα παραπάνω η Υπηρεσία χορηγεί το δικαίωμα σε οποιονδήποτε τρίτο να χρησιμοποιεί τις αναρτήσεις (φυσικά χωρίς καταβολή αντιτίμου), ακόμα και αν ο χρήστης διαγράψει το λογαριασμό του, τα εν λόγω δικαιώματα αναδημοσίευσης δεν παύουν να ισχύουν.

4.3. Facebook

Παράγραφος 2.1:

«Για οποιοδήποτε περιεχόμενο το οποίο προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα, όπως φωτογραφίες και βίντεο (περιεχόμενο IP)[...] μας παρέχετε μη αποκλειστική, μεταβιβάσιμη, εκχωρήσιμη και δωρεάν παγκόσμια άδεια χρήσης οποιουδήποτε περιεχομένου IP, το οποίο δημοσιεύετε στο Facebook ή σε σχέση με αυτό (Άδεια χρήσης IP)».

Ανεβάζοντας λοιπόν μια φωτογραφία στο Facebook, ενώ η φωτογραφία μας ανήκει, παρέχουμε στο Facebook αυτόματα και δωρεάν την άδεια να χρησιμοποιήσει όπως θέλει τη φωτογραφία μας, σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επίσης, του επιτρέπουμε να μεταβιβάσει αυτή την άδεια, χωρίς κανένα περιορισμό. Μπορεί θεωρητικά το Facebook να μεταβιβάσει αυτή την άδεια σε μια επιχείρηση, και εκείνη η επιχείρηση να μπορεί να χρησιμοποιήσει τη φωτογραφία μας.

Παράγραφος 2.2:

«Η συγκεκριμένη Άδεια χρήσης IP παύει να ισχύει σε περίπτωση που διαγράψετε το περιεχόμενο IP ή το λογαριασμό σας, εκτός αν το εν λόγω περιεχόμενο έχει κοινοποιηθεί σε τρίτους, οι οποίοι δεν το έχουν διαγράψει».

Παράγραφος 2.4:

«Όταν δημοσιεύετε περιεχόμενο ή πληροφορίες χρησιμοποιώντας τη ρύθμιση "Δημόσια", επιτρέπεται σε όλους, συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που δεν διαθέτουν λογαριασμό στο Facebook, την πρόσβαση και τη χρήση των εν λόγω πληροφοριών και το συσχετισμό τους με το πρόσωπό σας (π.χ. το όνομα και τη φωτογραφία του προφίλ σας)».

Παράγραφος 9:

«Στόχος μας είναι η προβολή διαφημιστικού και άλλου εμπορικού ή χορηγούμενου περιεχομένου που θα είναι εξαιρετικά χρήσιμο για τους χρήστες και τους διαφημιζόμενους. Για να βοηθήσετε σε αυτό το σκοπό, συμφωνείτε με τα ακόλουθα:»

Παράγραφος 9.1:

«Μας παρέχετε την άδεια χρήσης του ονόματος, της εικόνας προφίλ, του περιεχομένου και των πληροφοριών σας που σχετίζονται με οποιοδήποτε εμπορικό, χορηγούμενο ή ανάλογο περιεχόμενο (για παράδειγμα, μια μάρκα που σας αρέσει) το οποίο δημοσιεύουμε ή υποστηρίζουμε».

Αν δηλαδή έχουμε κάνει "like" πχ σε μια σελίδα, οι διαχειριστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν το όνομα, την εικόνα προφίλ και τις φωτογραφίες μας σχετικά.

«Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι επιτρέπεται σε μια επιχείρηση ή άλλο νομικό πρόσωπο να

μας πληρώνει για να δείχνουμε το όνομά σας ή/και την εικόνα προφίλ σας μαζί με το περιεχόμενο ή τα στοιχεία σας, χωρίς καμία αποζημίωση προς εσάς. Αν έχετε επιλέξει ένα συγκεκριμένο κοινό για το περιεχόμενο ή τις πληροφορίες σας, θα σεβαστούμε την επιλογή σας κατά τη χρήση αυτών των στοιχείων».

Παράγραφος 14:

«Σε περίπτωση μη συμμόρφωσής σας προς το γράμμα ή το πνεύμα της παρούσας Δήλωσης ή αν μας εκθέσετε με οποιονδήποτε τρόπο σε πιθανούς νομικούς κινδύνους, μπορούμε να απαγορεύσουμε την πρόσβασή σας σε μέρος ή στο σύνολο του ιστότοπου του Facebook. Θα σας ενημερώσουμε σχετικά μέσω email ή την επόμενη φορά που θα προσπαθήσετε να συνδεθείτε στο λογαριασμό σας».

Στην παράγραφο 2.3 το Facebook παρέχει ένα σύνδεσμο προς την "Πολιτική δεδομένων".

Το σημαντικότερο στην πολιτική αυτή πρόκειται για το ποιες πληροφορίες λαμβάνει το Facebook, και πώς τις χρησιμοποιεί.

«Λαμβάνουμε δεδομένα από ή σχετικά με τον υπολογιστή, το κινητό ή άλλη συσκευή που χρησιμοποιείτε για να εγκαταστήσετε εφαρμογές Facebook ή για να συνδεθείτε στο Facebook, ακόμη και όταν συνδέονται πολλοί χρήστες από την ίδια συσκευή». Τέτοια δεδομένα είναι οι πληροφορίες για το δίκτυο και την επικοινωνία (π.χ. η διεύθυνση IP ή ο αριθμός κινητού τηλεφώνου), καθώς και διάφορες άλλες πληροφορίες (π.χ. ο πάροχος Διαδικτύου, το λειτουργικό σύστημα, η τοποθεσία, ο τύπος και τα αναγνωριστικά της συσκευής ή του προγράμματος περιήγησης που χρησιμοποιείτε, καθώς και οι σελίδες που επισκέπτεστε).

Έπειτα από τη δημιουργία του προφίλ, ο χρήστης μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανατρέξει στους όρους της εφαρμογής. Στο προφίλ του υπάρχει συντόμευση για τους όρους χρήσης και την πολιτική της εφαρμογής.

Επιπλέον το Facebook με τις αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές³⁶ αποσαφηνίζουν πλήρως τις πολιτικές πάνω σε αρκετά θέματα, όπως την παρενόχληση, την απειλή βίας, του αυτοτραυματισμού και της ρητορικής μίσους. Η εταιρεία προσπαθεί να επιτύχει μια ισορροπία μεταξύ του αποκλειόμενου προσβλητικού περιεχομένου και της επιτρεπόμενης ελευθερίας έκφρασης στο δίκτυο της.

Το Facebook απαγορεύει την παρενόχληση άλλων χρηστών, την απειλή σεξουαλικής βίας, την προώθηση του αυτοτραυματισμού και την υποστήριξη τρομοκρατικών οργανώσεων. Επίσης, καταργεί την ρητορική μίσους που προσβάλλει ανθρώπους με βάση την φυλή τους, την εθνικότητα τους, την εθνική καταγωγή τους, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις τους και του γενετήσιου προσανατολισμού τους.

Η εταιρεία αναφέρει ότι θα επιχειρεί να επανεξετάζει περιπτώσεις που θα της αναφέρονται, προκειμένου να διατηρήσει την ελευθερία των χρηστών να μοιραστούν τις ιδέες τους. Για παράδειγμα, θα εξετάζει το περιεχόμενο που απεικονίζει βία ή και κατάχρηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων για να διαπιστώσει αν έχει αναρτηθεί για σαδιστική ευχαρίστηση ή για να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ζητήματα αυτά, πριν αποφασίσει αν θα την διαγράψει ή όχι.

³⁶ <https://www.facebook.com/communitystandards>

Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

Επίσης στην σχετική ιστοσελίδα του το Facebook αναφέρει ότι «η κοινότητά στηρίζεται στη διαφορετικότητα. Αυτό σημαίνει ότι είναι πιθανό να διαφωνήσετε ή να ενοχληθείτε από κάτι, αλλά επειδή δεν πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις να μην είναι δυνατόν να καταργηθεί ή να μπλοκαρισθεί. Για το λόγο αυτό, το κοινωνικό δίκτυο προσφέρει τις προσωπικές ρυθμίσεις με τις οποίες μπορείτε να ελέγχετε τι θα βλέπετε και τι όχι. Για παράδειγμα, μπορείτε να κρύβετε δημοσιεύσεις ατόμων ή σελίδων που σας προκαλούν ή σας προσβάλουν, ή ακόμα και να τους διαγράψετε από τη λίστα των φίλων σας.»

Από την άλλη αν το Facebook λάβει ένα αίτημα από μια χώρα για αφαίρεση κάποιου περιεχομένου, γιατί είναι παράνομο ή προσβλητικό στην χώρα αυτή, δεν θα χρειαστεί αναγκαστικά να διαγράψει το περιεχόμενο, αλλά να περιορίσει την πρόσβαση σε αυτό στην εν λόγω χώρα.

Η εταιρεία σύμφωνα με το TNW (The Next Web Conference), αναφέρει επίσης ότι έχει παρατηρήσει μια αύξηση της τάξης του 11 % κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2014 από αιτήσεις κυβερνήσεων διαφόρων χωρών για περιορισμό περιεχομένου στο κοινωνικό δίκτυο, σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο.

Το Facebook προσθέτει επίσης ότι «θα συνεχίσει να πιέζει τις κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο για να αναμορφώσουν τις πρακτικές τους επιτήρησης με τρόπο που να διατηρεί την ασφάλεια και την προστασία των λαών τους, διασφαλίζοντας παράλληλα δικαιώματά και ελευθερίες που προστατεύονται.»

Συγκεκριμένα στην σελίδα “Όροι Κοινότητας”³⁷ αναφέρει τα παρακάτω:

- **Σεξουαλική βία και εκμετάλλευση: Πώς καταπολεμάμε τη σεξουαλική βία και εκμετάλλευση στο Facebook.**

Αφαιρούμε το περιεχόμενο που εκφράζει απειλές ή προωθεί τη σεξουαλική βία ή εκμετάλλευση. Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται η σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων και οι σεξουαλικές επιθέσεις. Για την προστασία των θυμάτων και των επιζήσαντων, αφαιρούμε επίσης τις φωτογραφίες ή τα βίντεο που απεικονίζουν περιστατικά σεξουαλικής βίας, καθώς και τις εικόνες που έχουν κοινοποιηθεί ως μέσο εκδίκησης ή χωρίς την άδεια των ατόμων που απεικονίζουν.

Ο ορισμός της σεξουαλικής εκμετάλλευσης συμπεριλαμβάνει τις προσπάθειες ανεύρεσης σεξουαλικού υλικού, το σεξουαλικό υλικό που σχετίζεται με οποιονδήποτε τρόπο με ανηλίκους, τις απειλές κοινοποίησης προσωπικών εικόνων και τις προσφορές για σεξουαλικές υπηρεσίες. Εφόσον είναι απαραίτητο, παρέχουμε αυτό το περιεχόμενο στις δικτυακές αρχές. Οι προσφορές σεξουαλικών υπηρεσιών περιλαμβάνουν την πορνεία, τις υπηρεσίες συνοδών, τα σεξουαλικά μασάζ και τις κινηματογραφημένες σεξουαλικές δραστηριότητες.

- **Γυμνό**

Ορισμένες φορές, οι χρήστες κοινοποιούν γυμνό περιεχόμενο στο πλαίσιο ενημερωτικών εκστρατειών ή καλλιτεχνικών έργων. Η προβολή γυμνού περιεχομένου δεν επιτρέπεται, επειδή ορισμένες κατηγορίες κοινού της παγκόσμιας κοινότητάς μας μπορεί να είναι ευαίσθητες απέναντι σε τέτοιου είδους περιεχόμενο, κυρίως λόγω πολιτισμικής παράδοσης ή ηλικίας.

³⁷ <https://www.facebook.com/communitystandards#nudity>

Προκειμένου να είμαστε δίκαιοι στην αντιμετώπιση των χρηστών και να απαντάμε άμεσα στις αναφορές, είναι σημαντικό να έχουμε πολιτικές τις οποίες θα μπορούν να εφαρμόζουν εύκολα και ομοιόμορφα οι ομάδες μας σε όλο τον κόσμο κατά τον έλεγχο περιεχομένου. Κατά συνέπεια, οι πολιτικές μας ενδέχεται ορισμένες φορές να είναι πιο αυστηρές απ' όσο θα θέλαμε και να απαγορεύουν την κοινοποίηση περιεχομένου παρότι αυτή γίνεται για θεμιτό σκοπό. Προσπαθούμε συνεχώς να βελτιώνουμε τις διαδικασίες αξιολόγησης αυτού του περιεχομένου και εφαρμογής των κανόνων μας.

Αφαιρούμε τις φωτογραφίες που απεικονίζουν γεννητικά όργανα ή επικεντρώνονται σε εντελώς γυμνά οπίσθια. Επίσης, απαγορεύουμε την κοινοποίηση εικόνων που απεικονίζουν γυναικεία στήθη, αν περιλαμβάνουν τη θηλή, αλλά επιτρέπουμε πάντα τις φωτογραφίες γυναικών που θηλάζουν ή απεικονίζουν τομές μαστεκτομής. Επίσης, επιτρέπουμε τις φωτογραφίες πινάκων ζωγραφικής, γλυπτών και άλλων καλλιτεχνικών έργων που απεικονίζουν γυμνά σώματα. Οι περιορισμοί στην προβολή γυμνού και σεξουαλικής δραστηριότητας ισχύουν επίσης και για το περιεχόμενο που έχει δημιουργηθεί με ψηφιακό τρόπο, εκτός αν αυτό δημοσιεύεται για εκπαιδευτικό, χιουμοριστικό ή σατιρικό σκοπό. Οι εικόνες σεξουαλικής επαφής απαγορεύονται. Επίσης, μπορεί να αφαιρέσουμε περιγραφές σεξουαλικών πράξεων που αναφέρουν πολλές λεπτομέρειες.

• Ρητορική μίσους

Το Facebook αφαιρεί το περιεχόμενο που περιλαμβάνει ρητορική μίσους, συμπεριλαμβανομένου του περιεχομένου που επιτίθεται απευθείας σε άτομα με βάση τα εξής χαρακτηριστικά τους:

- Φυλή Εθνικότητα Εθνική καταγωγή
- Θρησκεία
- Σεξουαλικός προσανατολισμός
- Φύλο, γένος ή σεξουαλική ταυτότητα
- Σοβαρή αναπηρία ή ασθένεια

Οι οργανισμοί και τα άτομα που έχουν ως αποκλειστικό τους σκοπό να δημιουργούν μίσος κατά αυτών των προστατευόμενων ομάδων δεν επιτρέπεται να έχουν παρουσία στο Facebook. Όπως και για όλους τους υπόλοιπους όρους, βασιζόμαστε στην κοινότητά μας για την αναφορά τέτοιου είδους περιεχομένου.

Οι χρήστες του Facebook μπορούν να το χρησιμοποιούν για να αμφισβητούν ιδέες, θεσμούς και πρακτικές. Αυτού του είδους οι συζητήσεις προάγουν το διάλογο και την καλύτερη κατανόηση. Ορισμένες φορές, οι χρήστες κοινοποιούν περιεχόμενο που περιλαμβάνει ρητορική μίσους από άλλα πρόσωπα με σκοπό να ενημερώσουν ή να επιμορφώσουν το κοινό σχετικά με τη ρητορική μίσους. Σε αυτή την περίπτωση, απαιτούμε από τους χρήστες να διευκρινίζουν με σαφήνεια το σκοπό τους, βοηθώντας μας παράλληλα να κατανοήσουμε καλύτερα τους λόγους για τους οποίους έχουν κοινοποιήσει το συγκεκριμένο περιεχόμενο.

Επιτρέπουμε τη διακωμώδηση, τη σάτιρα και τον κοινωνικό σχολιασμό αυτών των θεμάτων και πιστεύουμε ότι, όταν χρησιμοποιεί κανείς την πραγματική του ταυτότητα, επιδεικνύει μεγαλύτερη υπευθυνότητα κατά την κοινοποίηση τέτοιων σχολίων. Γι' αυτό το λόγο, όταν ο

κάτοχος μιας Σελίδας κοινοποιεί σκληρό περιεχόμενο, απαιτούμε να συσχετίζει το όνομα και το προφίλ του στο Facebook με αυτό το περιεχόμενο, ακόμα κι αν δεν παραβιάζει τις πολιτικές μας. Όπως πάντα, προτρέπει όλους τους χρήστες να προσέχουν την επιλογή του κοινού τους όταν κοινοποιούν τέτοιου είδους περιεχόμενο.

Παρότι καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια να αφαιρούμε όλες τις εκφράσεις μίσους, σας παρέχουμε επίσης εργαλεία που μπορούν να σας βοηθήσουν να αποφύγετε το άκομφο ή προσβλητικό περιεχόμενο. Ο αντίλογος, με τη μορφή πληροφοριών που παρέχονται με ακρίβεια, και οι εναλλακτικές απόψεις συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ασφαλέστερου περιβάλλοντος που σέβεται ακόμα περισσότερο τους χρήστες του.

• Βία και σκληρό περιεχόμενο

Το Facebook αποτελούσε πάντα ένα χώρο στον οποίο οι άνθρωποι μπορούσαν να μοιράζονται τις εμπειρίες τους και να ενημερώνουν τους υπόλοιπους για θέματα που θεωρούν σημαντικά. Ορισμένες φορές, αυτές οι εμπειρίες και τα θέματα εμπεριέχουν βίαιες και σκληρές εικόνες δημόσιου ενδιαφέροντος, όπως για παράδειγμα σε περιπτώσεις καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τρομοκρατικών ενεργειών. Σε πολλές περιπτώσεις, οι χρήστες κοινοποιούν αυτού του είδους το περιεχόμενο για να το καταδικάσουν ή να ενημερώσουν τους υπόλοιπους. Όταν κοινοποιούνται σκληρές εικόνες με σκοπό τη σαδιστική ικανοποίηση ή την υποστήριξη της βίας, τις αφαιρούμε.

Όταν κάποιος κοινοποιεί κάτι στο Facebook, απαιτούμε να το κάνει υπεύθυνα, επιλέγοντας με προσοχή το κοινό που θα δει το σχετικό περιεχόμενο. Επίσης, ζητάμε από τους χρήστες να προειδοποιούν το κοινό τους για το περιεχόμενο που πρόκειται να δει, εφόσον αυτό περιλαμβάνει σκληρές εικόνες βίας.

Στην περίπτωση όμως που υπάρχει, σε κάποια εφαρμογή κοινωνικής δικτύωσης, περιεχόμενο “ακατάλληλο” ισχύουν οι προτάσεις που αναφέρθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Σύνδεση των Terms and Conditions με τον ΓΚΠΔ

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, οι όροι χρήσης και η συμφωνία ανάμεσα στον χρήστη και την εταιρία έχουν ενισχυθεί και δεν αποτελούνται από μακροσκελείς ακατάληπτους γενικούς και ειδικούς όρους, γεμάτους με νομικές ορολογίες, καθώς το αίτημα για τη λήψη συγκατάθεσης θα πρέπει να παρέχεται σε κατανοητή και προσίτη μορφή, επισυνάπτοντας τον σκοπό της επεξεργασίας δεδομένων στην εν λόγω συγκατάθεση.

Στην σελίδα του Facebook για την πολιτική δεδομένων³⁸ υπάρχει σαφής και κατανοητή αναφορά για τον ΓΚΠΔ και για τα δικαιώματα που μπορεί να ασκήσει ο χρήστης στο πλαίσιο αυτό. Συγκεκριμένα αναφέρει τα παρακάτω:

Σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων, έχετε το δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης, μεταφοράς και διαγραφής των δεδομένων σας. Μάθετε περισσότερα σχετικά με αυτά τα δικαιώματα και το πώς μπορείτε να ασκήσετε τα δικαιώματά σας, ανατρέχοντας στις Ρυθμίσεις του Facebook και στις Ρυθμίσεις του Instagram. Έχετε επίσης το

³⁸ <https://www.facebook.com/about/privacy/update>

δικαίωμα να εναντιωθείτε και να περιορίσετε ορισμένες πράξεις επεξεργασίας των δεδομένων σας. Αυτό περιλαμβάνει:

- το δικαίωμα να εναντιωθείτε στην επεξεργασία των δεδομένων σας για σκοπούς άμεσου μάρκετινγκ, το οποίο μπορείτε να ασκήσετε χρησιμοποιώντας το σύνδεσμο κατάργησης της εγγραφής σας σε τέτοιου είδους επικοινωνίες μάρκετινγκ, και
- το δικαίωμα να εναντιωθείτε στην επεξεργασία των δεδομένων σας, όπου πραγματοποιούμε εργασίες για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, ή για την επιδίωξη των ενόμων συμφερόντων μας ή των συμφερόντων τρίτων. Μπορείτε να ασκήσετε το δικαίωμα αυτό στο Facebook και στο Instagram.

Επιπλέον πατώντας στον σύνδεσμο³⁹ για το δικαίωμα που έχει ο χρήστης να εναντιωθεί και να περιορίσει ορισμένες πράξεις επεξεργασίας των δεδομένων του μεταφέρεται σε μια σελίδα “διαλόγου” (βλ. παρακάτω screenshot), όπου ο χρήστης μπορεί να μάθει περισσότερα για το πως να διαχειριστεί, να απενεργοποιήσει και να διαγράψει δεδομένα και στοιχεία του λογαριασμού του σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.

Διαχείριση των δεδομένων σας και εναντίωση

Εσείς έχετε τον έλεγχο της εμπειρίας σας στο Facebook. Χρησιμοποιήστε αυτή τη φόρμα για να βρείτε απαντήσεις σε συνήθεις ερωτήσεις και προβληματισμούς σχετικά με το απόρρητο και τα δεδομένα χρηστών που σχετίζονται με προϊόντα του Facebook.

Για τους κατοίκους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η φόρμα αυτή σας επιτρέπει επίσης να υποβάλετε εναντίωση για ορισμένους τύπους επεξεργασίας των δεδομένων σας προσωπικού χαρακτήρα βάσει του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ).

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τα δικαιώματα εναντίωσης, [επισκεφτείτε το Κέντρο βοήθειας](#).

Επιλέξτε το προϊόν για το οποίο χρειάζεστε βοήθεια

Facebook

Instagram

[Αποστολή](#)

πηγή: <https://www.facebook.com/help/contact/367438723733209>

Επιπλέον, στην σελίδα του Facebook Business⁴⁰ παρουσιάζεται ο νέος Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων και αναφέρει ότι η προστασία των δεδομένων αποτελεί ζήτημα κείρας σημασίας για τις εταιρείες του Facebook. Το Facebook συμμορφώνεται με την τρέχουσα νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και θα συμμορφωθεί και με τον ΓΚΠΔ. Έχουν ήδη ξεκινήσει τις προπαρασκευαστικές διαδικασίες για τη συμμόρφωσή με τον κανονισμό ΓΚΠΔ, με την υποστήριξη της μεγαλύτερης και πλέον

³⁹ <https://www.facebook.com/help/contact/367438723733209>

⁴⁰ <https://www.facebook.com/business/gdpr>

πολυσύνθετης ομάδας στην ιστορία του Facebook. Παράλληλα, διευρύνεται η ομάδα προστασίας δεδομένων που ηγείται αυτών των προσπαθειών, η λειτουργία της οποίας επιβλέπεται από το Δουβλίνο. Η Πολιτική δεδομένων του Facebook θα παραμείνει το μοναδικό και ενιαίο μέσο περιγραφής των μεθόδων που εφαρμόζει για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των χρηστών. Παράλληλα, ωστόσο, θα παρέχει επιμόρφωση μέσα από εμπειρίες παροχής συγκατάθεσης για νέους και υπάρχοντες χρήστες, ειδοποιήσεις εντός του προϊόντος και εκστρατείες επιμόρφωσης των καταναλωτών. Θα συνεχιστεί η παροχή, στους χρήστες, δυνατοτήτων ελέγχου του τρόπου χρήσης των δεδομένων τους. Σε αυτό το πλαίσιο, θα απλοποιηθεί τη σχεδίαση των ρυθμίσεων απορρήτου σε ένα νέο κέντρο απορρήτου. Επίσης, η εταιρία παρέχει στους χρήστες ενημερωτικό υλικό κατά τη χρήση του Facebook, π.χ. υπενθυμίσεις που θα εμφανίζονται στις Ενημερώσεις σχετικά με το πώς μπορούν να επαληθεύσουν τις ρυθμίσεις που έχουν κάνει. Έχουν θεσπίσει Αρχές περί απορρήτου που επεξηγούν το σκεπτικό της εταιρίας σε ό,τι αφορά την προστασία του απορρήτου και των δεδομένων.

5. Μελέτη περίπτωσης: Προστασία της ιδιωτικότητας στο

Facebook

5.1. Αμερικάνικο δίκαιο

Στην πολιτική προστασίας της ιδιωτικότητας του Facebook, αναφέρεται ότι οι χρήστες συναινούν, κατά την εγγραφή τους, ως προς τη διαβίβαση των προσωπικών δεδομένων τους στις ΗΠΑ, και για την περαιτέρω επεξεργασία τους. Η αστυνομία και άλλες κρατικές υπηρεσίες των ΗΠΑ μπορεί να χρησιμοποιήσουν πληροφορίες, που είναι ανοιχτά προσβάσιμες στο διαδίκτυο, όπως οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Αυτό έχει ως συνέπεια, να ερευνούν και τα προφίλ των Ελλήνων χρηστών.

Οι Έλληνες χρήστες, όταν εμπλακούν σε καταστάσεις ή γεγονότα που τελέστηκαν στις ΗΠΑ και είναι υπό έρευνα από τις αρχές, εξομοιώνονται με όσους υπόκεινται στο αμερικανικό δίκαιο⁴¹. Η ιδιωτικότητα των αμερικανικών πολιτών έναντι των αστυνομικών ερευνών προστατεύεται από την Τέταρτη Τροποποίηση του Αμερικανικού Συντάγματος. Σύμφωνα με ερμηνεία της Τέταρτης Τροποποίησης από το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ (Katz v. United States) η ιδιωτικότητα ενός προσώπου μπορεί να προστατευθεί από τις αστυνομικές έρευνες, ακόμα και όταν βρίσκεται σε ένα δημόσιο χώρο, αρκεί να υφίσταται η λεγόμενη “εύλογη προσδοκία ιδιωτικότητας”. Σε άλλη απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ (U.S. v. Miller) έχει γίνει δεκτό ότι οι πράξεις ενός προσώπου ενδεχομένως να μειώνουν την “προσδοκία ιδιωτικότητας” και την προστασία του. Πιο συγκεκριμένα, εάν ένα πρόσωπο αποκαλύψει πληροφορίες σε ένα τρίτο πρόσωπο, τότε αποδέχεται τον κίνδυνο ότι οι πληροφορίες αυτές μπορεί να αποκαλυφθούν και σε μια κυβερνητική υπηρεσία. Τα αμερικανικά δικαστήρια έχουν συναντήσει δυσκολίες στην προσπάθεια να εφαρμόσουν την Τροποποίηση αυτή στο διαδίκτυο. Θεωρητικά υπάρχει η αμφιβολία αν η Τέταρτη Τροποποίηση επαρκεί για να προστατέψει τα δικαιώματα των πολιτών στη νέα ψηφιακή εποχή.

Κατά την εγγραφή του στο Facebook, ο χρήστης αποδέχεται στην πολιτική προστασίας ιδιωτικότητας της εταιρίας, ότι η εταιρία έχει δικαίωμα να δώσει τα στοιχεία, που θα οδηγήσουν στην αναγνώρισή του, εάν αυτό της ζητηθεί από τις Αρχές. Επίσης, αναφέρει ότι αποκαλύπτει πληροφορίες στους “καταχωρημένους” φίλους του. Συνεπώς, αποδέχεται τον κίνδυνο αποκάλυψης των πληροφοριών του στις Αρχές. Παρά το γεγονός αυτό, δεν συνεπάγεται ότι ο χρήστης με την εγγραφή του στο Facebook, αυτόματα χάνει κάθε “προσδοκία ιδιωτικότητας”. Η “εύλογη προσδοκία ιδιωτικότητας” εξαρτάται

- και από το χρόνο,
- και τον τρόπο, που η αστυνομία προέβη στην έρευνα.

Συνεπώς, θα πρέπει να γίνεται διάκριση. Σύμφωνα με το αμερικανικό δίκαιο, η αστυνομία μπορεί να ερευνά τα δημόσια προσβάσιμα προφίλ των χρηστών του Facebook, τα στοιχεία των οποίων προκύπτουν από δημόσια αναζήτηση (φωτογραφία προφίλ, φωτογραφίες φίλων) και τη

⁴¹ U.S. Code › Title 8 › Chapter 12 › Subchapter II › Part IV › § 1227

συμμετοχή τους σε ομάδες. Τα στοιχεία αυτά δημοσιεύονται ελεύθερα στο διαδίκτυο. Η αστυνομία μπορεί να διεξάγει έρευνα χωρίς να απαιτείται ένταλμα. Το ίδιο ισχύει αν ένας καταχωρημένος “φίλος” του αποκαλύψει στοιχεία του προφίλ του χρήστη στην αστυνομία.

A. Πιο σύνθετη αποτελεί η περίπτωση, στην οποία οι χρήστες του Facebook, έχουν ενεργοποιήσει ρυθμίσεις ιδιωτικότητας και έχουν επιδιώξει να προστατέψουν τα δεδομένα τους. Αν το δικαστήριο ακολουθήσει το σκεπτικό της U.S v. Miller, ο χρήστης δεν διαθέτει “*εύλογη προσδοκία ιδιωτικότητας*”⁴². Αν και επέλεξε να έχει κλειστό προφίλ, ταυτόχρονα – κατά την εγγραφή του- έχει αποδεχτεί ότι πρόσβαση στις πληροφορίες του θα έχουν οι “καταχωρημένοι φίλοι” και η εταιρία Facebook, επομένως και οι αστυνομικές αρχές.

B. Αν όμως ακολουθηθεί το σκεπτικό της Katz v. U.S. , ο χρήστης του Facebook έχει “*εύλογη προσδοκία ιδιωτικότητας*”. Μοιάζει με το παράδειγμα “ενοικίασης” μιας θυρίδας σε μια ψηφιακή τράπεζα, στην οποία έχει εναποθέσει τις πληροφορίες του. Σύμφωνα με την πολιτική προστασίας της ιδιωτικότητας του Facebook έχει αποδεχτεί το ενδεχόμενο οι ιδιωτικές αρχές να ζητήσουν από την εταιρία το “άνοιγμα” του προφίλ του, αλλά όπως και στην περίπτωση της θυρίδας σε τράπεζα, θεωρεί ότι κάτι τέτοιο θα συμβεί μόνο εφόσον τηρηθεί η νόμιμη διαδικασία π.χ. η έκδοση εντάλματος και όχι με απλό αίτημα στην εταιρία.

Ένα άλλο ερώτημα, το οποίο τίθεται, είναι κατά πόσο ο χρήστης του Facebook προστατεύεται από το αμερικανικό δίκαιο σε περιπτώσεις που άλλοι χρήστες αναδημοσιεύουν ή επεξεργαστούν πληροφορίες που βρήκαν στο προφίλ του (π.χ. ο υπεύθυνος προσωπικού μιας αμερικανικής εταιρίας να ελέγξει πριν την πρόσληψη το προφίλ ενός Έλληνα χρήστη).

Από τις αρχές του προηγούμενου αιώνα, το αμερικανικό νομολογιακό δίκαιο (common law) αναγνωρίζει δικαίωμα αποζημίωσης ενός προσώπου λόγω παραβίασης της ιδιωτικότητας του (privacy torts). Παραμένει όμως αμφίβολο το γεγονός κατά πόσο ο Αμερικανός δικαστής θα είναι σε θέση να αναγνωρίσει αντίστοιχο δικαίωμα στο χρήστη του Facebook. Ο χρήστης έχει πιθανότητες να του αναγνωριστεί το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικότητας του, μόνο μετά από μια σειρά προϋποθέσεων, (π.χ. να έχει ενεργοποιήσει ρυθμίσεις ιδιωτικότητας, να είχε επιλέξει να αποκαλύπτει τις πληροφορίες σε μικρό αριθμό χρηστών, κ.α.). Περισσότερες πιθανότητες προστασίας διαθέτει στην περίπτωση αναδημοσίευσης φωτογραφίας με βάση την Digital Millennium Copyright Act και όχι με το νομολογιακό δίκαιο προστασίας της ιδιωτικότητας.

5.2. Ελληνικό δίκαιο

Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, η αστυνομική έρευνα στα προαναφερόμενα δημόσια προσβάσιμα στοιχεία των χρηστών, θεωρείται διενέργεια προανακριτικής πράξης και προϋποθέτει τη διάπραξη εγκλήματος. Η έρευνα απαιτείται να διενεργηθεί σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠΔ) και να τελεί υπό την εποπτεία του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών. Επίσης, η ελληνική αστυνομία μόνο για λόγους διακρίβωσης, ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από την εταιρία του Facebook

⁴² Πισκοπάνη Α.-Μ., ΔιΜΕΕ, Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 3/2009, “Η Προστασία της Ιδιωτικότητας των χρηστών του Facebook.”

την απόκτηση πρόσβασης σε κλειστά προφίλ χρηστών. Οι χρήστες του Facebook χρησιμοποιούν τους προσωπικούς τους λογαριασμούς για ανταλλαγή πληροφοριών και για επικοινωνία με άλλους χρήστες. Επομένως, για την πρόσβαση στα στοιχεία του λογαριασμού τους απαιτείται η άρση του απορρήτου⁴³.

Ένα ειδικότερο θέμα, το οποίο προκύπτει, είναι η αθέμιτη επεξεργασία στοιχείων των χρηστών είτε από καταχωρημένους “φίλους” είτε από τρίτους. Στα ελληνικά δικαστήρια ήδη εκδικάστηκε η πρώτη υπόθεση για δυσφήμιση μέσω Facebook⁴⁴. Η ελληνική αστυνομία έχει ήδη δεχτεί καταγγελίες για αντιγραφή φωτογραφιών χρηστών του Facebook και για διάθεση στο διαδίκτυο με μοντάρισμα. Σ’ αυτή την περίπτωση είναι αναγκαίο να γίνεται διάκριση :

- A. Εάν υπάρξουν πρόσωπα, τα οποία καταθέσουν, ότι πρόκειται για συγκεκριμένο χρήστη, ο οποίος προέβη σε παράνομη πράξη π.χ. αθέμιτη επεξεργασία δεδομένων, εξύβριση, δυσφήμιση, απειλή κ.α. μέσω του λογαριασμού του στο Facebook, τότε η μήνυση προχωρά χωρίς να απαιτείται άρση του απορρήτου. Σε περίπτωση που ο χρήστης χρησιμοποιεί το πραγματικό του όνομα στο λογαριασμό του στο Facebook, καθιστά ευκολότερη την επώνυμη καταγγελία.
- B. Όμως η όποια αθέμιτη επεξεργασία στοιχείων ενός μέλους στο Facebook έχει γίνει από χρήστη του Facebook, που χρησιμοποιεί ψευδώνυμο ή ψεύτικα στοιχεία ή τρίτο χρήστη του διαδικτύου, τότε απαιτείται άρση του απορρήτου.

Τα περισσότερα από τα προαναφερόμενα εγκλήματα δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, οπότε η άρση απορρήτου δεν είναι εφικτή.

5.3. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τίθεται επίσης ένα σημαντικό ζήτημα ως προς το γεγονός, εάν ένας Έλληνας χρήστης έχει το δικαίωμα να στραφεί ενάντια σε οποιονδήποτε χρήστη του Facebook, θεωρώντας ότι είναι υπεύθυνος επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων του και να ζητήσει π.χ. τη διαγραφή των στοιχείων του από το προφίλ του.

Μετά από μια πιο λεπτομερή ερμηνεία των ορισμών του άρθρου 2 της Οδηγίας 1995/46, κάθε χρήστης του Facebook μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, καθώς στην προσωπική του ιστοσελίδα στο Facebook συλλέγει, καταχωρεί, αναζητά ή και επαναδημοσιεύει (πχ όταν σχολιάζει μια φωτογραφία, την αναδημοσιεύει) τις πληροφορίες, που αναφέρονται σε φυσικά πρόσωπα (τους “καταχωρημένους φίλους” του). Επίσης, καθορίζει με τις επιλογές του (ρυθμίσεις ιδιωτικότητας, διαγραφή στοιχείων στον υπολογιστή του) - κάποιες φορές και από κοινού με την εταιρία- τους στόχους και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων των καταχωρημένων “φίλων” του.

Ως προς το ζήτημα αυτό, τόσο ευρωπαϊκά δικαστήρια όσο και οι αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων έχουν διατυπώσει διαφορετικές απόψεις.

⁴³ Ν 2225/1994, Ν 3115/2003, ΠΔ 47/2005 κατ’ επιταγή του άρθρου 19 Συντ.

⁴⁴ <http://elawyer.blogspot.gr/2016/10/facebook.html>

Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

Σύμφωνα με τον νόμο του Ηνωμένου Βασιλείου, που ενσωμάτωσε την Οδηγία 95/46 και τη βρετανική Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, η επαναδημοσίευση δεδομένων άλλων χρηστών σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης εξαιρείται από την εφαρμογή του νόμου. Ο λόγος της εξαίρεσης οφείλεται επειδή εμπίπτει στην εξαίρεση της προσωπικής / οικιακής χρήσης.

Άλλες έννομες τάξεις, π.χ. Σουηδία και Ολλανδία⁴⁵ θεωρούν ότι η συλλογή εμπίπτει στην εξαίρεση μόνο σε περίπτωση, που ο χρήστης έχει περιορισμένο αριθμό “φίλων”. Υπάρχει όμως ασάφεια σχετικά με τον καθορισμό του “περιορισμένου αριθμού”.

Κατά τη γνώμη της γερμανικής Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων ανά περίπτωση θα κρίνεται τότε ο χρήστης έχει περιορισμένο αριθμό επαφών.

Σύμφωνα με γνωμοδότηση της Ομάδας 29 για τις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, οι χρήστες των υπηρεσιών αυτών θεωρούνται ως τα υποκείμενα δεδομένων. Η επεξεργασία των δεδομένων των επαφών τους θεωρείται ως προσωπική δραστηριότητα και γι’ αυτό εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 1995/46. Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να αμφισβητηθεί ότι η επεξεργασία εμπίπτει στην εξαίρεση άσκησης προσωπικής δραστηριότητας και ο χρήστης να θεωρηθεί υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων των επαφών του και να έχει όλες τις προβλεπόμενες από την Οδηγία 95/46 υποχρεώσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις :

- A. Εάν ο χρήστης χρησιμοποιεί τη σελίδα όχι για προσωπική χρήση, αλλά ως μέρος της επαγγελματικής δραστηριότητας του πχ ως εκπρόσωπος μιας εταιρίας.
- B. Εάν ο χρήστης διαθέτει έναν υπερβολικά μεγάλο αριθμό επαφών, αυτό αποτελεί σαφή ένδειξη ότι δεν διατηρεί τη σελίδα μόνο για προσωπική χρήση.
- C. Εάν ο χρήστης έχει επιλέξει ελεύθερη πρόσβαση στο προφίλ του σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου.

⁴⁵ Πισκοπάνη Α.-Μ., ΔιΜΕΕ, Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 3/2009, “Η Προστασία της Ιδιωτικότητας των χρηστών του Facebook.”

6. Συμπεράσματα

Η προστασία της ιδιωτικότητας αναγνωρίστηκε ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα στη Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Universal Declaration of Human Rights), στη Διεθνή Σύμβαση για τα Πολιτικά Δικαιώματα, εντάχθηκε στα Θεμελιώδη Δικαιώματα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε σειρά άλλων κειμένων και διεθνών συμβάσεων.

Κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 κρίθηκε επιβεβλημένη η κατοχύρωση ενός νέου, ειδικού δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Το νέο άρθρο 9Α του Συντάγματος που περιλήφθηκε στο Σύνταγμα με την τελευταία αναθεώρηση του 2001 ορίζει ότι *«καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων ανατίθεται από τον αναθεωρητικό νομοθέτη σε ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει»*.

Το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων εντάσσεται στα νέα δικαιώματα που προέκυψαν από αυτή τη συνταγματική αναθεώρηση, κοινό χαρακτηριστικό των οποίων είναι η μέριμνα για τη διαφύλαξη της προσωπικής αυτονομίας και τη θωράκιση του ήδη γνωστού χώρου αυτοκαθορισμού σε συνθήκες οικονομικής ανάπτυξης και αξιοποίησης της τεχνολογίας⁴⁶. Η προστασία προσωπικών δεδομένων ανήκει στην κατηγορία των νέων δικαιωμάτων που κατοχυρώνει το αναθεωρημένο Σύνταγμα, κοινό στοιχείο των οποίων είναι η εξασφάλιση όχι μόνο έναντι της κρατικής εξουσίας αλλά και έναντι των ιδιωτών⁴⁷. Η συνταγματική διάταξη, εξ ορισμού λιτή, δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένα στοιχεία του δικαιώματος, όπως δεν αναφέρεται επίσης σε συγκεκριμένες αρμοδιότητες της ανεξάρτητης αρχής. Γνώμονας και όριο της διακριτικής ευχέρειας του κοινού νομοθέτη αποτελεί η *«διασφάλιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων»*. Εκτός από την θετική επιταγή προς τον νομοθέτη για ίδρυση ή/και διατήρηση μιας τέτοιας αρχής η διάταξη αυτή δηλώνει ότι τυχόν περιορισμός των αρμοδιοτήτων, εξουσιών και ευχερειών της ελεγκτικής αρχής σε βαθμό που δεν μπορεί πλέον να διασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος προφανώς θέτει ζητήματα συνταγματικότητας.

Ο Νόμος 2472/97 μετέφερε τις ρυθμίσεις της κοινοτικής Οδηγίας για την προστασία δεδομένων στην εσωτερική έννομη τάξη. Αντικείμενο του νόμου είναι η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και σκοπός του η προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής. Ο νομοθέτης με το ν. 2472/97 οριοθετεί με ουσιαστικούς, οργανωτικούς, διαδικαστικούς και κυρωτικούς κανόνες τη συνταγματικά ανεκτή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και με τον τρόπο αυτό ρυθμίζει τη ροή των προσωπικών δεδομένων

⁴⁶ βλ. Λ. Μήτρου, Προστασία Προσωπικών Δεδομένων: ένα νέο δικαίωμα; σε Δ. Τσάτσου/Ε. Βενιζέλου/Ξ. Κοντιάδη (επιμ.), Το Νέο Σύνταγμα – Πρακτικά συνεδρίου για το αναθεωρημένο Σύνταγμα 1975/1986/2001, Αθήνα – Κομοτηνή 2001, σελ. 83 επ.

⁴⁷ Αρκεί η αναφορά στην επεξεργασία δεδομένων των εργαζομένων από τους εργοδότες των ασφαλισμένων από τις ασφαλιστικές εταιρίες, των καταναλωτών από τις εταιρίες διαφήμισης και έρευνας αγοράς.

στο πλαίσιο του κράτους, της οικονομίας και της κοινωνίας και οργανώνει τις πληροφοριακές σχέσεις μεταξύ των προσώπων.

Οι διατάξεις και επιταγές του νόμου καταλαμβάνουν, χωρίς διαφοροποιήσεις, αφενός τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και αφετέρου την αυτοματοποιημένη αλλά και την «κλασική», με συμβατικές μεθόδους διεξαγόμενη, επεξεργασία. Ο ν. 2472/97 συνιστά ένα (προστατευτικό) πλαίσιο κανόνων που εδράζεται σε τέσσερις πυλώνες:

- I. σε ένα σύστημα ουσιαστικών ρυθμίσεων που θέτει αφενός τις προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας προσδιορίζοντας δεσμευτικά το σημείο ισορροπίας μεταξύ των αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων και αφετέρου τις βασικές αρχές του νόμου με έμφαση στην αρχή του σκοπού και της αναλογικότητας⁴⁸ (άρθρα 4-10),
- II. στην απονομή δικαιωμάτων στα πρόσωπα ώστε να προστατεύσουν τα δικαιώματα και συμφέροντά τους (άρθρα 11-14),
- III. στην εισαγωγή και οργάνωση ανεξάρτητου θεσμικού ελέγχου της προστασίας προσωπικών δεδομένων ώστε να εξασφαλίζεται η εφαρμογή της νομοθεσίας (άρθρα 15-20) και
- IV. στους κανόνες που προβλέπουν διοικητικές, ποινικές και αστικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παράβασης του νόμου (άρθρα 21-23).

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνιστά το θεμέλιο του ελληνικού συστήματος προστασίας δεδομένων επί του οποίου δομείται το σύστημα ελέγχου και ο μηχανισμός της εφαρμογής, της τήρησης αλλά και της εξέλιξης των νομικών ρυθμίσεων⁴⁹.

Η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη, η παγκοσμιοποίηση, η πρόσβαση στο διαδίκτυο με την χρήση κινητών τερματικών συσκευών, τα κοινωνικά δίκτυα, οι υπηρεσίες υπολογιστικών νεφών και εν γένει η χρήση του διαδικτύου στο πλαίσιο τόσο προσωπικών, όσο και επαγγελματικών δραστηριοτήτων και συμπεριφορών που οδηγούν στην δημιουργία δεξαμενών προσωπικών δεδομένων, η παγκοσμιοποίηση καθώς και η διαβίβαση και ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ διαφορετικών κρατών, κατέστησαν την Οδηγία 95/46/EK ξεπερασμένη. Ο νέος κανονισμός αντικαθιστά την ισχύουσα οδηγία για την προστασία των δεδομένων, η οποία δεν ανταποκρινόταν επαρκώς στις ανάγκες μίας εποχής με smartphones, social media, internet banking.

Οι εξελίξεις αυτές απαιτούν ένα ισχυρό και πιο συνεκτικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων στην Ένωση, υποστηριζόμενο από αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας, δεδομένου ότι είναι σημαντικό να δημιουργηθεί η αναγκαία εμπιστοσύνη που θα επιτρέψει στην ψηφιακή οικονομία να αναπτυχθεί στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς. Τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να έχουν τον έλεγχο των δικών τους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Θα πρέπει να

⁴⁸ Στις ουσιαστικές ρυθμίσεις εντάσσονται και αυτές που αφορούν την ασφάλεια των δεδομένων (άρθρο 10 ν. 2472/97).

⁴⁹ Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει εκπονήσει αρκετές Οδηγίες, οι οποίες ερμηνεύουν και εξειδικεύουν τις ρυθμίσεις του νόμου σε κρίσιμα πεδία, όπως αυτό των κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης (Οδηγία 1122/00) ή της προστασίας δεδομένων των εργαζομένων (Οδηγία 115/2001).

ενισχυθούν η ασφάλεια δικαίου και η πρακτική ασφάλεια για τα φυσικά πρόσωπα, τους οικονομικούς παράγοντες και τις δημόσιες αρχές⁵⁰.

Ο νέος Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων αποσκοπεί:

- στην ενδυνάμωση θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων που αφορούν ιδίως την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ελεύθερης κυκλοφορίας τους.
- στην ανάγκη συνεκτικής και ομοιόμορφης εφαρμογής των κανόνων προστασίας των προσωπικών δεδομένων στην Ε.Ε. προκειμένου να αρθούν νομικές ασάφειες και να αρθεί η ανασφάλεια δικαίου.
- στο ισοδύναμο επίπεδο προστασίας προς αποτροπή του κατακερματισμού της εφαρμογής του νομικού πλαισίου, της ανασφάλειας δικαίου και της αντίληψης ύπαρξης σημαντικών κινδύνων ιδίως στην επιγραμμική (on line) δραστηριότητα προκειμένου εν τέλει να αρθούν τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων στην Ε.Ε. και στην άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ε.Ε..

Όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που γίνεται προς συμμόρφωση με νομική υποχρέωση, προς εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικές διατάξεις για τον περαιτέρω προσδιορισμό της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού. Σε συνδυασμό με το γενικό και οριζόντιο δίκαιο περί προστασίας δεδομένων που αποσκοπεί στην εφαρμογή του νέου κανονισμού, στα κράτη μέλη ισχύουν διάφοροι τομεακοί νόμοι σε τομείς που χρειάζονται ειδικότερες διατάξεις. Ο παρών κανονισμός παρέχει επίσης περιθώρια χειρισμού στα κράτη μέλη, ώστε να εξειδικεύσουν τους κανόνες του, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ευαίσθητα δεδομένα - sensitive data). Σε αυτόν τον βαθμό, ο παρών κανονισμός δεν αποκλείει το δίκαιο των κρατών μελών να προσδιορίζει τις περιστάσεις ειδικών καταστάσεων επεξεργασίας, μεταξύ άλλων τον ακριβέστερο καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύνηθη.

⁵⁰ αιτιολογική σκέψη 6 Γενικού Κανονισμού Προσωπικών δεδομένων

Βασικές προϋποθέσεις, υποχρεώσεις και δικαιώματα εταιριών για θέματα ιδιωτικότητας σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων

7. Αναφορές

- *Legal Liability Issues of Mobile Application Relationships in Europe, Liability of mobile application distributors towards developers and end-users with regards to developers' stance as consumers*, Faculty of law University of Oslo
- Δίκαιο και Τεχνολογία Νομικές υπηρεσίες, <http://lawandtech.eu/2014/08/12/internet-intermediaries-liability/>
- Ι. Μανωλόπουλος, Αλεξ. Νανόπουλος, “Εισαγωγή στην Εξόρυξη και τις Αποθήκες Δεδομένων”, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών 2008, Αθήνα
- Ιωάννης Ιγγλεζάκης, “Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα”, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2003
- Θ. Σιδηρόπουλος, “Το Δίκαιο του Διαδικτύου”, Β' Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2008
- Ιγγλεζάκης Ιωάννης, “Το δίκαιο της πληροφορικής”, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2009.
- Κάτσικας Σωκράτης, “Προστασία και Ασφάλεια Συστημάτων Υπολογιστών”, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Άννα - Μαρία Πισκοπάνη, “Το φαινόμενο facebook: αποδομώντας το δίκαιο προστασίας της ιδιωτικότητας”, Τμήμα Νομικής - Εθνικό και Καποδιστριακό πανεπιστήμιο Αθηνών
- General Data Protection Regulation (GDPR) <http://www.eugdpr.org/>
- Benjamin Znaty, *Five legal consequences of going “all-in” with social platforms* <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=2c45aec6-d7cb-467e-8675-214ec2816e9e>
- Άννα Λιούπα “Προστασία προσωπικών δεδομένων στα κοινωνικά δίκτυα”, διπλωματική εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Άρθρο Έρχονται αλλαγές στο Facebook . Νέοι κανόνες και περιορισμοί, <https://www.safer-internet.gr/allages-sto-fb/>
- University Chapman, *Application Owner Roles and Responsibilities (R&R)* https://www.chapman.edu/campus-services/information-systems/_files/security/3rd-Party-Application-Standards-for-User-Administration.pdf
- Άρθρο Terms & Conditions for mobile apps <https://termsfeed.com/blog/terms-conditions-mobile-apps/>
- Άρθρο Facebook & Ιδιωτικότητα : Δικαιώματα Χρηστών και Έννομη Προστασία <http://lawandtech.eu/2015/02/02/facebook-data-protection/>
- Άρθρο Revealed: Facebook's internal rulebook on sex, terrorism and violence, The Guardian, https://www.theguardian.com/news/2017/may/21/revealed-facebook-internal-rulebook-sex-terrorism-violence?CMP=Share_iOSApp_Other
- Λίλιαν Μήτρου “Η προστασία της ιδιωτικότητας στην πληροφορική και τις επικοινωνίες, η νομική διάσταση”, Τμήμα Μηχανικών & Πληροφοριακών Συστημάτων - Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Άρθρο Ο νέος Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (GDPR) <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/28194>

- Άρθρο Τι αλλάζει στο νομικό πλαίσιο προστασίας και ασφάλειας δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση; <https://www.lawspot.gr/nomika-nea/ti-allazei-sto-nomiko-plaisio-prostasias-kai-afaleias-dedomenon-stin-eyropaiki-enosi>
- Άρθρο Τι είναι ο GDPR και ποιές αλλαγές έγιναν <https://hellenictechnologies.com/τι-ειναι-ο-gdpr-και-ποιες-αλλαγες-εγιναν/>

8. Παραπομπές

- Προεδρικό Διάταγμα 131/2003 <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/el/gr/gr236el.pdf>
- Προεδρικό Διάταγμα 47/2005 <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/proedriko-diatagma-47-2005>
- Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας https://hellenicmunicipalpolice.files.wordpress.com/2011/02/epidosi_thyrokolisi-kodikas-politikis-dikonomias.pdf
- Νόμος 2121/1993 <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-2121-1993>
- Νόμος 2225/1994 <https://www.e-nomothesia.gr/kat-epikoinonies-telepikoinonies-telephonia/n-2225-1994.html>
- Νόμος 3115/2003 <http://dide.flo.sch.gr/Plinet/Nomothesia-Internet/ADAE-Systasi-N.3115-2003.pdf>
- Νόμος 2472/1997 <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-2472-1997>
- Νόμος 3471/2006 <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-3471-2006>
- Οδηγία 2001/29/ΕΕ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001L0029&qid=1511279895232&from=EL>
- Οδηγία 2004/48/ΕΕ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004L0048&rid=1>
- Οδηγία 2000/31/ΕΚ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0031&rid=1>
- Οδηγία 1995/46 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31995L0046&qid=1512138936083&from=EL>
- Γνώμη 5/2009 http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2009/wp163_el.pdf
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL>